



**PREZES**  
**URZĘDU OCHRONY**  
**KONKURENCJI I KONSUMENTÓW**  
*MAŁGORZATA KRASNOŁĘBSKA-TOMKIEL*

DDK-61-5/09/MJ

Warszawa, dnia 18 listopada 2010 r.

**DECYZJA NR DDK 16/2010**

**I.**

Na podstawie art. 26 ust. 1 w związku z art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 z późn. zm., zwanej dalej uokik), po przeprowadzeniu wszczętego z urzędu postępowania w sprawie podejrzenia stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, **Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów uznaje**, że działanie przedsiębiorcy Zakłady Mleczarskie LAKTOPOL-A sp. z o.o. w Łosicach z siedzibą w Łosicach **polegające** na:

**stosowaniu wprowadzającego w błąd oznaczenia produktu „Masło Ekstra 200g”, poprzez użycie nazwy handlowej „masło”, pomimo niespełnienia przez tenże produkt wymogów stawianych przetworom mlecznym, w tym masłu, w definicji przetworów mlecznych zawartej w pkt II ust. 2 Załącznika XII Rozporządzenia Rady (WE) Nr 1234/2007 z dnia 22 października 2007 r. ustanawiającego wspólną organizację rynków rolnych oraz przepisy szczegółowe dotyczące niektórych produktów rolnych (Dz.U. UE L 299 z dn. 16 listopada 2007 r., s. 1, ze zm., zwanego dalej Rozporządzeniem 1234/2007), co stanowi naruszenie art. 46 ust. 1 pkt 1 a oraz 46 ust. 2 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia (tekst jednolity Dz. U. z 2010 r., Nr 136 poz. 914), a także nieuczciwą praktykę rynkową w rozumieniu art. 5 ust. 1 w zw. z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (Dz.U. Nr 171, poz. 1206),**

stanowi praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów w rozumieniu art. 24 ust. 2 pkt 2 i 3 uokik i nakazuje zaniechanie jej stosowania.

**II.**

Na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów, po przeprowadzeniu postępowania w sprawie naruszenia zbiorowych interesów konsumentów, Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów nakłada karę pieniężną w wysokości 595 551zł (słownie: pięćset dziewięćdziesiąt pięć tysięcy

pięćset pięćdziesiąt jeden złotych) z tytułu naruszenia zakazu, o jakim mowa w art. 24 ust. 2 uokik, w zakresie opisanym w pkt. I sentencji niniejszej decyzji.

## UZASADNIENIE

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, zwany dalej „Prezesem Urzędu”, pismem z dnia 21 grudnia 2007 r. (DDK1-403- 21/07/PZ) wszczął z urzędu wobec przedsiębiorcy Zakłady Mleczarskie „Laktopol” – A” Sp. z o.o. z siedzibą w Łosicach (Spółka), postępowanie wyjaśniające w sprawie wstępnego ustalenia, czy Spółka poprzez wprowadzające w błąd oznakowanie produktu „Masło Ekstra 200g”, dopuściła się naruszenia uzasadniającego wszczęcie postępowania w sprawie zakazu stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów w rozumieniu art. 24 uokik.

Do Departamentu Polityki Konsumenckiej Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Urząd) wpłynęły pisma Głównego Inspektora Inspekcji Handlowej (GIIH) (sygn. BK/AŻ-042-12/07/KG), w których poinformował on o możliwym wprowadzeniu konsumentów w błąd przez Spółkę, poprzez niezgodne ze stanem rzeczywistym oznaczenie towaru „Masło Ekstra 200g”.

Podstawę wszczęcia postępowania wyjaśniającego stanowiła analiza protokołów z przeprowadzonych w Spółce kontroli. Wynika z nich, iż Wojewódzki Inspektorat Inspekcji Handlowej w Olsztynie w toku trzech kontroli przeprowadzonych w placówkach detalicznych na terenie województwa warmińsko-mazurskiego, pobrał do badań reprezentatywne próbki masła pochodzące od ww. producenta. Wykonane analizy laboratoryjne wykazały we wszystkich trzech badanych partiach obecność steroli pochodzenia roślinnego, co świadczy o zafałszowaniu masła olejem. Ponadto, w przypadku jednej partii masła w uwidocznionym na etykiecie składzie surowcowym produktu wykryto oprócz tłuszczu mlecznego „mieszaninę tłuszczów”.

Każdorazowo w odpowiedziach na wystąpienia pokontrolne Spółka tłumaczyła zawartość tłuszczów roślinnych w maśle niedostatecznym oczyszczeniem linii produkcyjnych oraz maszyny pakującej z resztek produktu typu miks tłuszczowy przed rozpoczęciem produkcji i pakowania masła. Natomiast zamieszczenie w składzie masła niedozwolonego przez wymienione niżej normy prawne składnika „mieszanina tłuszczów” Spółka tłumaczyła chęcią obrony przed zarzutami, że nie informuje klientów o ewentualnym pojawieniu się tłuszczu obcego w maśle.

Z ustaleń Inspekcji Handlowej (IH) wynikało także, że Spółka mogła wprowadzać na rynek zafałszowane masło już od kilku lat, o czym świadczą kontrole przeprowadzone w 2004, 2005 oraz 2006 r.

Bezprawność ww. praktyki mogła polegać na naruszeniu przepisów Rozporządzenia Komisji (EWG) Nr 1898/87 z dnia 2 lipca 1987 r. w sprawie ochrony oznaczeń stosowanych w obrocie mlekiem i przetworami mlecznymi (Dz. U.L. 182 z 3 lipca 1987 r.). W świetle tych przepisów przetwory mleczne oznaczają produkty uzyskiwane wyłącznie z mleka, przez co należy rozumieć, że można do nich dodać substancje konieczne do ich wytwarzania, pod warunkiem, że substancje te nie są używane do zastąpienia, w całości lub częściowo, jakichkolwiek naturalnych składników mleka. Zgodnie z załącznikiem tego rozporządzenia ochronie oznaczeń podlega m.in. nazwa „masło”. Rozporządzenie w stosunku do produktów innych niż mleko lub przetwory mleczne zakazuje używania etykiet, dokumentów

handlowych, materiałów reklamowych, formy reklamy czy formy prezentacji, która wskazuje lub sugeruje, że produkt jest przetworem mlecznym.

Opisane postępowanie Spółki mogło także wypełniać przesłanki art. 6 ust. 5 ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych (tekst jednolity: Dz. U. z 2005 r. Nr 187, poz. 1577 ze zm.), który stanowi m.in., że oznakowanie artykułu rolno-spożywczego nie może wprowadzać w błąd konsumenta co do tożsamości tego artykułu, w tym jego rodzaju, właściwości, składu. Ponadto, postępowanie Spółki, zgodnie z art. 16 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (tekst jednolity: Dz. U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.), mogło stanowić czyn nieuczciwej konkurencji jako reklama wprowadzająca klienta w błąd i mogąca przez to wpłynąć na jego decyzję co do nabycia towaru lub usługi.

W konsekwencji powyższe działanie Spółki mogło stanowić praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów w rozumieniu art. 24 ust. 2 pkt 2 i 3 Ustawy polegającą na naruszeniu obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji oraz nieuczciwej i wprowadzającej w błąd reklamie i innych czynach nieuczciwej konkurencji godzących w zbiorowe interesy konsumentów.

Spółka, pismem z dnia 21 grudnia 2007 r. została wezwana do złożenia stosownych wyjaśnień.

Następnie pismem z tego samego dnia (21 grudnia 2007 r.) Prezes Urzędu działając na podstawie art. 35 ust. 3 Ustawy zlecił Głównemu Inspektorowi Inspekcji Handlowej przeprowadzenie przez IH kontroli Spółki w zakresie rzetelności informowania konsumentów o składzie produktu „Masło Ekstra 200g”.

Pismem z dnia 4 stycznia 2008 r. GIIH przekazał do Urzędu dodatkowe wyjaśnienia oraz dokumentację potwierdzającą stosowanie przez Spółkę ww. praktyki. Przesłana dokumentacja dotyczyła kontroli przeprowadzonych przez Wojewódzki Inspektorat Inspekcji Handlowej (WIIH) w Krakowie (pismo z dnia 12 listopada 2007 r., sygn. akt WŻ.42-302/2007) oraz WIIH w Katowicach (pismo z dnia 28 listopada 2007 r., sygn. akt HU-42-245/07). GIIH poinformował także, iż Spółka od kilku lat wprowadza do obrotu zafalszowane masło i ewidentnie ignoruje obowiązujące w tym zakresie przepisy. Ponadto, pismem z dnia 17 stycznia 2008 r. (sygn. akt BK/AŻ-42-5/08/JS) GIIH przekazał dodatkowe materiały nadesłane przez WIIH w Rzeszowie w piśmie z dnia 8 stycznia 2008 r., dotyczące opisanych wyżej praktyk stosowanych przez Spółkę.

Spółka w piśmie z dnia 7 stycznia 2008 r. zwróciła się z prośbą o przesłanie drogą faksową kopii pism GIIH z dnia 4 kwietnia oraz 18 czerwca 2007 r. (sygn. BK/AŻ-042-12/07/KG).

Pismem z dnia 14 stycznia 2008 r. (data wpływu 23 stycznia 2008 r.) Spółka złożyła stosowne wyjaśnienia w sprawie. Spółka wskazała, iż analiza protokołów z przeprowadzonych przez IH kontroli m.in. na obecność steroli jest nierzetelna i zawiera oceny badanych próbek nieoparte na podstawach prawnych, gdyż podane w pismach GIIH przepisy, w szczególności regulacje wspólnotowe, na których oparto negatywną ocenę produkowanego przez Spółkę masła są zbyt ogólne i nie mogą stanowić podstawy sformułowanych przez IH wniosków.

W szczegółowych wyjaśnieniach Spółka zakwestionowała rzetelność badań laboratoryjnych przeprowadzonych przez Laboratorium Kontrolno-Analityczne GIIH w Olsztynie stwierdzając, że:

- odnośnie sprawozdania z badań nr 5508-5512/2006 z dnia 11 grudnia 2006 r. – analiza została dokonana na podstawie wycofanej normy PN-A-86155:1995 (norma została wycofana z datą 3 kwietnia 2006 r. – aktualizacja Polskich Norm w aktach sprawy);
- laboratorium GIIH w Olsztynie akredytowane przez Polskie Centrum Akredytacji AB 433 nie posiada akredytacji na procedurę badawczą PN-80/A-86207, dlatego ocena dotycząca przekroczenia zawartości tłuszczu w badanych próbkach jest bezpodstawna (kopia akredytacji w aktach sprawy);
- w wynikach sprawozdań nr 5431-5435 z dnia 11 grudnia 2006 r. – podobnie jak wyżej - Laboratorium GIIH w Olsztynie nie posiada akredytacji na procedurę badawczą masła, a jedynie certyfikację na badanie tłuszczów do smarowania, a także
- w sprawozdaniu 18-22/2007 r. z dnia 16 stycznia 2007 r., oparto się na nieakredytowanej procedurze badawczej PB-10;
- odnośnie kwestii podstaw prawnych analizy badań Spółka podtrzymała wyjaśnienia zawarte w piśmie do WIIH w Katowicach z dnia 16 listopada 2007 r. (kopia pisma w aktach sprawy).

Spółka udzieliła także odpowiedzi na pytania zawarte w piśmie Prezesa Urzędu z dnia 21 grudnia 2007 r., oświadczając co następuje:

- każda partia masła i miksów badana jest pod względem organoleptycznym (smak, zapach, barwa, konsystencja), a także poddawana jest badaniom na zawartość wody, skuteczność pasteryzacji, jak również na rodzaj i stan opakowania;
- produkcja wszystkich wyrobów gotowych odbywa się w oparciu o receptury oraz według instrukcji i procedur HACCP. Maszyny i urządzenia używane przy produkcji są myte zgodnie z „harmonogramem mycia”, ale nie częściej niż co 20 godzin. „Urządzenia zmasłające do produkcji są przygotowywane w taki sposób, że używa się czystego urządzenia po jego myciu, usuwa się resztki poprzedniego produktu następnym produktem do momentu całkowitego oczyszczenia urządzenia”;
- do pisma Spółka dołączyła także kopie etykiet i opakowań, wykaz laboratoriów oraz harmonogram badań.

Analiza wyjaśnień złożonych przez Spółkę wykazała, iż działania kontrolne Inspekcji Handlowej oraz sformułowane przez nią wnioski zostały zakwestionowane przez Spółkę w dwóch aspektach, a mianowicie:

- ❖ nieprawidłowej interpretacji przepisów, w szczególności rozporządzeń WE regulujących kwestie oznakowania masel.
- ❖ zakresu akredytacji Laboratorium Kontrolno-Analitycznego GIIH w Olsztynie odnośnie do możliwości badania składu masła, powoływania się przez ww. Laboratorium na nieaktualne normy PN oraz opierania się na nieakredytowanych procedurach badawczych.

W kwestii wątpliwości, co do interpretacji przepisów regulujących sposób prawidłowego oznakowania masła, Prezes Urzędu pismami z dnia 17 marca 2008 r. wystąpił do Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Instytutu Żywności i Żywienia oraz Głównego Inspektoratu Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych. Prezes Urzędu poprosił wskazane instytucje o stosowną opinię dotyczącą właściwej interpretacji następujących aktów prawnych, w wymienionym wyżej zakresie:

- rozporządzenia Rady (WE) Nr 2991/94 z dnia 5 grudnia 1994 r. określającego normy dla tłuszczów do smarowania (Rozporządzenie 2991/94);

- rozporządzenia Komisji (WE) Nr 1898/87 z dnia 2 lipca 1987 r. w sprawie ochrony oznaczeń stosowanych w obrocie mlekiem i przetworami mlecznymi (Rozporządzenie 1898/87);
- zasad stosowania ww. aktów prawnych odnośnie oznakowania masła, które zostały określone w:
  - rozporządzeniu Komisji (WE) Nr 577/97 z dnia 1 kwietnia 1997 r. ustanawiającym niektóre zasady w celu stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 2991/94 określającego normy dla tłuszczów do smarowania, a także stosowania rozporządzenia Rady (EWG) nr 1898/87 w sprawie ochrony nazw stosowanych w obrocie mlekiem i przetworami mlecznymi (rozp. 577/97) oraz
  - rozporządzeniu Komisji (WE) 623/98 z 19 marca 1998 r. zmieniającym ww. rozp. 577/97 (rozp. 623/98).

W szczególności Prezes Urzędu zwrócił się o przedstawienie stanowiska przez wskazane instytucje w następującym zakresie:

1. jaki jest minimalny poziom tłuszczu mlecznego pozwalający producentowi na oznaczanie swoich produktów nazwą „masło”, czy jest to 80% (rozp. 2991/94), czy też 75% (rozp. 577/97);
2. czy produkt, którego ponad 80% składu stanowi tłuszcz mleczny może korzystać z chronionej nazwy „masło” jeżeli w składzie znajdują się także inne tłuszcze zwierzęce lub roślinne w ilości do 2%; innymi słowy, czy produkt może korzystać z nazwy „masło” jeżeli zawiera inny tłuszcz niż tłuszcz mleczny przy założeniu, że ten ostatni stanowi ponad 80% składu;
3. czy biorąc pod uwagę ww. przepisy oraz opisane postępowanie przedsiębiorcy, w ocenie Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi/Głównego Inspektoratu Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych/Instytutu Żywności i Żywienia, producent, poprzez oznaczenie produktu słowem „masło” wprowadza konsumentów w błąd?

Odpowiedzi zostały udzielone pismami z dnia 24 kwietnia 2008 r. przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi (RRjn/206/08), z dnia 3 kwietnia 2008 r. przez Instytut Żywności i Żywienia (D-358/08) oraz z dnia 8 kwietnia 2008 r. przez Głównego Inspektora Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych (GI-GNL-071-17/08).

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju wsi przedstawiło stanowisko, z którego wynikało, co następuje:

**„Masło jest przetworem mlecznym** w rozumieniu przepisów *rozporządzenia Komisji (EWG) r 1898/87 z dnia 2 lipca 1987 r. w sprawie ochrony oznaczeń stosowanych w obrocie mlekiem i przetworami mlecznymi (Dz. U. L 182 z 3.7.1987 r. s. 36)* i zgodnie z definicją określoną w *rozporządzeniu Rady (WE) nr 2991/94 z dnia 5 grudnia 1994 r. określającego normy dla tłuszczów do smarowania (Dz. U. L 316 z 9.12.1994 r. s. 2)* **jest to produkt o zawartości tłuszczu mlecznego nie mniejszej niż 80 % ale mniejszej niż 90 % o maksymalnej zawartości wody 16 % i maksymalnej zawartości suchej masy beztłuszczowej 2 %. Przetwory mleczne oznaczają produkty uzyskiwane wyłącznie**

**z mleka, przez co należy rozumieć, że można dodać do nich substancje konieczne do ich wytwarzania, pod warunkiem, że substancje te nie są używane do zastąpienia w całości lub częściowo jakichkolwiek naturalnych składników mleka.** Tylko taki produkt może być oferowany pod nazwa masło poza wyjątkami określonymi w art. 2 ust. 2 ww. *rozporządzenia nr 2991/94*.

Nazwy **masło** można używać również w odniesieniu do produktów złożonych na warunkach określonych w art. 2 ust. 3 rozporządzenia nr 1898/87 i art. 3 rozporządzenia nr 445/2007 z dnia 23 kwietnia 2007 r. ustanawiającego niektóre szczegółowe zasady w celu stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 2991/94 określającego normy dla tłuszczów do smarowania oraz stosowania rozporządzenia Rady (EWG) nr 1898/87 w sprawie ochrony oznaczeń stosowanych w obrocie mlekiem i przetworami mlecznymi (Dz. U. L 106 z 24.04.2007 r. s. 24). W myśl art. 2 ust. 3 *rozporządzenia nr 1898/87* słowo **masło** może być używane w połączeniu ze słowem lub słowami dla oznaczenia przetworów złożonych, których żadna część nie zastępuje ani nie ma zastępować żadnego składnika mleka i których zasadniczą częścią jest produkt mleczny, zarówno w kategoriach ilości, jak i charakterystyki produktu. Art. 3 *rozporządzenia nr 445/2007* stawia kolejny warunek, że produkt złożony z użyciem nazwy **masło** musi zawierać co najmniej 75 % tłuszczu mlecznego i musi być wyprodukowany wyłącznie z masła zdefiniowanego w części A pkt. 1 załącznika do *rozporządzenia nr 2991/94* (tj. produktu o zawartości tłuszczu mlecznego nie mniejszej niż 80% ale mniejszej niż 90%, o maksymalnej zawartości wody 16 % i maksymalnej zawartości suchej masy beztłuszczowej 2%).(...)"

Według stanowiska Ministerstwa produkt, który zawiera w składzie ponad 80% tłuszczu mlecznego oraz inne tłuszcze w ilości do 2 %, a więc zawierający tłuszcz inny niż mleczny nie może być oznakowany jako masło. „(...) Nazwa „masło” jest zastrzeżona dla tłuszczów mlecznych, zawierających także inne niż pochodzenia mlecznego substancje niezbędne do ich produkcji, że substancje te nie są używane w celu zastąpienia, ani w całości ani w części, jakichkolwiek składników mleka. W związku z tym w składzie produktu złożonego posiadającego w nazwie **masło** nie może być użyty jakikolwiek tłuszcz, a jedynie tłuszcz pochodzący ze składnika dodanego np. czosnku w maśle czosnkowym (art. 3 ust. 4 *rozporządzenia nr 445/2007*)”.

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi odniosło się także w ramach swojego stanowiska do stanu faktycznego sprawy.

Wyjaśnienia Spółki, zgodnie z którymi obecność tłuszczów roślinnych w maśle była efektem niedostatecznego oczyszczenia linii produkcyjnych oraz maszyny pakującej z resztek produktu typu „miks tłuszczowy” przed rozpoczęciem produkcji i pakowania masła, według stanowiska Ministerstwa nie zasługiwały na uwzględnienie. „(...) zanieczyszczenie linii nie może być sankcjonowane wprowadzeniem informacji o „mieszaniu tłuszczów” w wykazie składników masła. Składniki wymieniane w oznakowaniu produktu zgodnie z przepisami § 2 ust. 1 *rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju wsi z dnia 10 lipca 2007 r. w sprawie znakowania środków spożywczych (Dz. U Nr 137 poz. 966 z późn. zm.)* są to substancje, które w sposób zamierzony były uwzględniane w recepturze produktu. Zbadane zanieczyszczenie technologiczne i problemy z jego usunięciem powinny prowadzić do konkluzji o wykluczeniu produkcji masła na tej linii technologicznej.” Jak podkreśla Ministerstwo, producent był świadomy że jego wyrób nie odpowiadał wymaganiom dla produktu pn. „masło”.

W podsumowaniu swojego stanowiska Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi uznało, że produkt Spółki jest niewłaściwie oznakowany - oznaczenie produktu zawierającego

w składzie tłuszcz inny niż mleczny słowem „masło” jest niedopuszczalne bez względu na uzasadnienie i wprowadza konsumentów w błąd.

Instytut Żywności i Żywienia w swoim stanowisku z dnia 3 kwietnia 2008 r. podniósł, co następuje:

Rozporządzenie nr 1898/87 oraz rozporządzenie nr 2991/94 zachowują ważność do dnia 30.06.2008r. Zostają one uchylone przez *rozporządzenie Rady (WE) nr 1234/2007 z dnia 22 października 2007r. ustanawiające wspólną organizację rynków rolnych oraz przepisy szczegółowe dotyczące niektórych produktów rolnych* (Dz. U. L 299 z 16.11.2007), które w odniesieniu do sektora mleka i przetworów mlecznych ma zastosowanie od dnia 1 lipca 2008 r.

W rozporządzeniu nr 1234/2007 podano definicję masła z dodatkowym opisem i wskazaniem zawartości procentowej tłuszczu według masy. Zgodnie z tą definicją (część A1 dodatku do załącznika XV) masło jest to produkt zawierający nie mniej niż 80% i nie więcej niż 90% tłuszczu mlecznego, nie więcej niż 16% wody i nie więcej niż 2% suchej masy beztłuszczowej mleka.

Zgodnie z *rozporządzeniem Komisji WE nr 445/2007 z dnia 23 kwietnia 2007r. ustanawiającym niektóre szczegółowe zasady w celu stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 2991/94 określającego normy dla tłuszczów do smarowania oraz stosowania rozporządzenia Rady (EWG) nr 1898/87 w sprawie ochrony nazw stosowanych w obrocie mlekiem i przetworami mlecznymi*, nazwy „masło” można użyć tylko w przypadku produktów złożonych, których zasadniczą częścią, w rozumieniu art. 2 ust. 3 rozporządzenia (EWG) nr 1898/87, jest masło, o ile produkt ostateczny zawiera co najmniej 75% tłuszczu mlecznego i był wyprodukowany wyłącznie z masła w rozumieniu części A1 załącznika do rozporządzenia (WE) nr 2991/94 oraz innego dodanego składnika (-ów) wymienionego (-ych) w opisie.

Instytut Żywności i Żywienia odnosząc się do przekazanych mu informacji na temat produktu podniósł, że nazwa „masło” w tym przypadku, może być używana łącznie z innymi określeniami. Użyte w nazwie słowo „ekstra” budzi jednak zastrzeżenia, bo nie jest to produkt spełniający warunki rozporządzenia 1234/2007. Używanie określenia „masło”, bez dodatkowego opisu, dla produktu zawierającego dodatek tłuszczów roślinnych mogłoby być wprowadzaniem konsumenta w błąd.

Zgodnie z zasadami znakowania środków spożywczych informacja o składzie produktu powinna być podana w formie wykazu poprzedzonego nagłówkiem zawierającym wyraz „składniki” lub „skład”, z podaniem nazwy składnika, według masy tych składników, w porządku malejącym. W przypadku rozpatrywanego produktu „Masło z dodatkiem....”, jeśli jego zasadniczą częścią jest masło, zapis składu powinien być przedstawiony w następujący sposób - Składniki (lub Skład): masło..., tłuszcz..., barwnik.... Zamieszczając w wykazie składników dozwolone substancje dodatkowe, podaje się ich nazwę lub numer oraz zasadniczą funkcję technologiczną, którą ta substancja pełni w środku spożywczym. W związku z tym „barwnik” wymaga uzupełnienia. Zawartość tłuszczu podaje się bez użycia części dziesiętnych.

W stanowisku wyrażonym w piśmie z dnia 8 kwietnia 2008 r., Główny Inspektor Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych podniósł, co następuje:

Zgodnie z treścią art. 2 ust. 2 *rozporządzenia Komisji (EWG) nr 1898/87 z dnia 2 lipca 1987 r. w sprawie ochrony oznaczeń stosowanych w obrocie mlekiem i przetworami mlecznymi* (Dz. Urz. WE, L 182, z 3.7.1987, str. 36) „przetwory mleczne” oznaczają produkty uzyskiwane wyłącznie z mleka, przez co należy rozumieć, że można do nich dodać substancje

konieczne do ich wytwarzania, pod warunkiem, że substancje te nie są używane do zastąpienia, w całości lub częściowo, jakichkolwiek naturalnych składników mleka.

Zgodnie z załącznikiem do w/w rozporządzenia - wyłącznie dla przetworów mlecznych zarezerwowane są następujące nazwy: serwatka, śmietanka, masło, maślanka, masło topione, kazeina, bezwodny tłuszcz mleczny, ser, jogurt, kefir oraz kumys.

W związku z powyższym, nazwa masło, zarezerwowana dla przetworów mlecznych, nie może być stosowana do produktu, w którym tłuszcz mleczny został zastąpiony w całości lub częściowo tłuszczem obcym. Niedopuszczalna jest, więc obecność każdej ilości tłuszczu obcego w przetworach mlecznych.

*Rozporządzenie (WE) nr 2991/94 określające normy dla tłuszczów do smarowania* w załączniku lit. A - określa tłuszcze mleczne (m. in. masło) - jako produkty w formie stałej, miękkiej emulsji, zasadniczo typu woda w oleju, pozyskiwane wyłącznie z mleka i/lub pewnych produktów mlecznych, dla których tłuszcz jest zasadniczym elementem wartości. Jednakże mogą być dodawane inne substancje niezbędne dla ich produkcji, pod warunkiem, że substancje te nie są używane w celu zastąpienia, ani w całości, ani w części, jakichkolwiek składników mleka. Powyższy przepis również wyklucza obecność każdej ilości tłuszczu obcego w maśle.

Zgodnie z lit. A załącznika do *rozporządzenia (WE) nr 2991/94*, masło to produkt o zawartości tłuszczu mlecznego nie mniejszej niż 80 %, ale mniejszej niż 90 %, o maksymalnej zawartości wody 16 % i maksymalnej zawartości suchego materiału mlecznego nietłuszczowego 2 %.

Stosownie do art. 3 ust. 1 *rozporządzenia Komisji (WE) nr 577/97 z dnia 1 kwietnia 1997 r. ustanawiającego niektóre zasady w celu stosowania rozporządzenia Rady (WE) Nr 2991/94, a także stosowania rozporządzenia Rady (EWG) nr 1898/87*, nazwy "masło" można używać tylko w przypadku produktów złożonych, których zasadniczą częścią w rozumieniu art. 2 ust. 3 *rozporządzenia (EWG) nr 1898/87* jest masło, o ile produkt ostateczny zawiera, co najmniej 75 % tłuszczu mleka i był wyprodukowany wyłącznie z masła w rozumieniu części A pkt 1 Załącznika do *rozporządzenia (WE) nr 2991/94* oraz innego dodanego składnika (-ów) wymienionego (-ych) w opisie.

Zgodnie z art. 3 ust. 4 *rozporządzenia Komisji (WE) Nr 577/97*, użycie nazwy "masło" zgodnie z ust. 1, 2 i 3 wymaga wskazania w etykietowaniu i konfekcjonowaniu, zawartości tłuszczu mlecznego i, jeśli inne dodane składniki zawierają tłuszcz, całkowitej zawartości tłuszczu.

Przytoczone wyżej przepisy art. 3 ust 1 i 4 *rozporządzenia Komisji (WE) nr 577/97*, odnoszą się wyłącznie do produktów złożonych, a więc np, masła kakaowego, masła czosnkowego itp. Produkty takie powstają w wyniku dodania do masła (według definicji zawartej w załączniku do *rozporządzenia (WE) nr 2991/94*), dodatkowych składników mających nadać produktowi finalnemu określony smak. Składniki te (w tym ewentualnie obecne w nich tłuszcze) nie mogą być jednak dodawane w celu zastąpienia, ani w całości, ani w części, jakichkolwiek naturalnych składników mleka. Produkt finalny powinien zawierać co najmniej 75 % tłuszczu mlecznego.

Na podstawie obowiązujących przepisów prawa wspólnotowego, minimalny poziom tłuszczu mlecznego, pozwalający producentowi na znakowanie swoich produktów nazwą „masło”, wynosi 80 %, W przypadku produktów złożonych poziom ten wynosi 75 %.

Produkt zawierający tłuszcz inny niż mleczny, dodany w celu zastąpienia w całości lub w części składników mleka, nie może być opatrzony nazwą masło, nawet w sytuacji, gdy zawartość tłuszczu mlecznego stanowi ponad 80 % jego składu.

W związku z powyższym, artykuł rolno-spożywczy pod nazwą „Masło Ekstra 200g”, będący przedmiotem postępowania toczącego się przed UOKiK, w. którego składzie producent wymienia mieszankę tłuszczów, nie może być znakowany nazwą „masło”, o ile w skład w/w mieszanki wchodzi tłuszcz obce dodane w celu zastąpienia w całości lub w części składników



mleka. „Masło Ekstra 200 g”, w oparciu o skład zadeklarowany przez producenta, nie może być uznane za produkt złożony w rozumieniu *rozporządzenia Komisji (WE) nr 577/97*.

Pismem z dnia 27 marca 2008 r. GIIH przesłał wyniki kontroli przeprowadzonej na zlecenie Prezesa Urzędu z dnia 21 grudnia 2007 r. Zgodnie z treścią zlecenia kontroli każdy z wyznaczonych inspektoratów IH pobrał próbki masła produkowanego przez Spółkę. Próbkę pochodziły z 8 różnych partii „masła ekstra a’ 200g” oraz „osełki masła ekstra a’ 300g”. We wszystkich partiach masła poddanych analizie dokonanej przez Instytut Przemysłu Mięsnego i Tłuszczowego w Warszawie metodą akredytowaną stwierdzono, iż skład kwasów tłuszczowych znacznie odbiega od wzorcowego składu kwasów tłuszczu mlecznego. W opinii IH świadczy to o dodaniu do masła innego tłuszczu niż tłuszcz mleczny. Ponadto, na domieszkę tłuszczów roślinnych wskazywała także ujawniona obecność steroli niewystępujących naturalnie w tłuszczu mlecznym. Powyższe ustalenia dały IH podstawy do skierowania do Prokuratury Rejonowej w Siedlcach zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przez Spółkę przestępstwa.

Niezależnie od powyższego, pismem z dnia 20 maja 2008 r. Prezes Urzędu zwrócił się z prośbą do Głównego Inspektora Inspekcji Handlowej o przesłanie dokumentów potwierdzających prawidłowość dotychczas przeprowadzonych badań laboratoryjnych dotyczących produkowanego przez Spółkę „masła ekstra a’ 200g”.

Pismem z dnia 2 czerwca 2008 r. Główny Inspektor Inspekcji Handlowej potwierdził prawidłowość badań laboratoryjnych, w szczególności stwierdzając, co następuje:

1. Przepisy na poziomie wspólnotowym jak i krajowym wymagają, aby badania laboratoryjne w ramach urzędowej kontroli żywności wykonywane były przez laboratoria akredytowane, nie określają natomiast, że badania należy prowadzić wyłącznie metodami akredytowanymi.
2. Laboratorium może posiadać akredytację przy jednoczesnym nieposiadaniu akredytacji na wszystkie metody badawcze. Jednym z warunków posługiwania się znakiem akredytacji jest posiadanie, co najmniej 80% metod akredytowanych.
3. Przepisy zawarte w ustawach z dnia 15 grudnia 2000 r. o Inspekcji Handlowej (Dz.U z 2001 r. Nr 4, poz. 25 ze zm.) oraz z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych (Dz.U. z 2005 r. Nr 187, poz. 1577 ze zm.) nie nakładają obowiązku przeprowadzania badań jakości w laboratoriach akredytowanych, a tym bardziej przy użyciu wyłącznie metod akredytowanych.
4. Analiza składu kwasów tłuszczowych, która jest zasadniczą do ujawniania dodatku innych tłuszczu niż mleczny, Instytut Przemysłu Mięsnego i Tłuszczowego w Warszawie (IPMiT) wykonał metodą akredytowaną we wszystkich przypadkach, co zostało wyraźnie zaznaczone w każdym sprawozdaniu z badań.
5. Badanie wykonane przez IPMiT w kierunku zawartości steroli roślinnych zostało wykonane metodą nieakredytowaną, według procedury badawczej stosowanej w laboratorium opartej na akredytowanej metodzie badania cholesterolu. Badanie to służyło potwierdzeniu wyniku badania uzyskanego metodą akredytowaną w zakresie składu kwasów tłuszczowych.
6. Stosowane przez laboratorium GIIH w Olsztynie procedury badawcze były spójne z metodami określonymi w rozporządzeniu Komisji Europejskiej nr 213/2001 z dnia 9 stycznia 2001 r. ustanawiającym szczegółowe zasady stosowania rozporządzenia Rady WE nr 1255/1999 w odniesieniu do metod analizy oraz oceny jakości mleka i przetworów mlecznych oraz zmieniającego rozporządzenie WE nr 2771/1999

i nr 2799/1999 (Dz.U. Polskie Wydanie Specjalne Roz. 3, Tom 31 P.240-338) obecnie zastąpionym przez rozporządzenie Komisji Europejskiej nr 273/2008 z dnia 5 marca 2008 r. ustanawiającym szczegółowe zasady stosowania rozporządzenia Rady WE nr 1255/1999 w odniesieniu do metod analizy oceny jakości mleka i przetworów mlecznych (Dz.U. L 88/1 z 29.3.2008 r.).

7. Laboratorium GIIH w Olsztynie nie wykonywało i nie wykonuje badań w oparciu o metody przywołane w nieaktualnych bądź wycofanych Polskich Normach. W sprawozdaniu z badań została przywołana Polska Norma przedmiotowa na masło tylko dlatego, że normę tę zadeklarował producent. Norma przedmiotowa dotyczy cech jakościowych produktu, a nie metod analiz.

Dodatkowe wyjaśnienia, zostały przedstawione przez laboratorium GIIH w Olsztynie w piśmie z dnia 27 maja 2008 r. Laboratorium odniosło się do zarzutów sformułowanych przez Spółkę, a dotyczących rzetelności oraz legalności przeprowadzonych badań, w szczególności zastosowanych procedur badawczych. Z treści złożonych wyjaśnień jednoznacznie wynika, iż zarzuty Spółki są bezpodstawne, a badania zostały przeprowadzone zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz zakresem akredytacji. Fakt stosowania przez laboratorium metod nieakredytowanych nie ma, w tym konkretnym przypadku, znaczenia dla rzetelności przeprowadzonych badań. Istotnym jest bowiem, iż badania te wykonywane są, po pierwsze przez akredytowane laboratorium, a także, że oparte są o metodyki publikowane w rozporządzeniach krajowych i unijnych oraz publikowane przez organizacje międzynarodowe zajmujące się problematyką badań żywności.

Postanowieniem z dnia 30 czerwca 2008 r. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów zamknął opisane wyżej postępowanie wyjaśniające.

Niezależnie od powyższego do wiadomości Prezesa Urzędu wpływała dalsza dokumentacja kontroli przeprowadzanych na bieżąco przez Inspekcję Handlową oraz Inspekcję Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, z której wynikało, że Spółka nie zaprzestała kwestionowanych przez ww. instytucje działań. W szczególności dotyczy to pisma Dolnośląskiego Wojewódzkiego Inspektora Inspekcji Handlowej we Wrocławiu z dnia 13 listopada 2008 r., sygn. akt PO-0733-8/08; KBP-ŻG-42-216/08, wraz z załącznikami (w aktach).

W trakcie podejmowanych przez Prezesa Urzędu opisanych wyżej działań doszło do zmiany stanu prawnego obejmującej obowiązujące w sprawie przepisy. W wyniku tej zmiany Rozporządzenie Rady (WE) Nr 1234/2007 z dnia 22 października 2007 r. ustanawiające wspólną organizację rynków rolnych oraz przepisy szczegółowe dotyczące niektórych produktów rolnych (Dz.U. UE L 299 z dn. 16 listopada 2007 r., s. 1, ze zm.) zastąpiło dotychczas obowiązujące w tym zakresie regulacje w postaci Rozporządzenia 1898/87 oraz Rozporządzenia 2991/94. W związku z tym, na prośbę tut. Urzędu Główny Inspektor Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych (pismo z dn. 3 kwietnia 2009 r., sygn. akt GI-GNK.ml-410-1/09) oraz Departament Rynków Rolnych Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi (pismo z dn. 8 kwietnia 2009 r. sygn. akt RRjn(bp)/188/09(1719)) potwierdziły aktualność swoich opinii wyrażonych w toku postępowania wyjaśniającego (pisma GIJHARS z dn. 8 kwietnia 2008 r. sygn. GI-GNL-071-17/08 oraz MRiRW, z dn. 24 kwietnia 2008 r., sygn. RRjn/206/08).

Zgromadzone w wyniku powyższych działań informacje w ocenie Prezesa Urzędu stanowiły wystarczający materiał do wszczęcia postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

Z uwagi na to, na podstawie art. 49 ust. 1 w związku z art. 24 ust. 1 uokik Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów **wszczał** postanowieniem z dnia 28 lipca 2009 r. postępowanie w sprawie stosowania przez przedsiębiorcę LAKTOPOL-A sp. z o.o. z siedzibą w Łosicach, praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów w rozumieniu art. 24 ust. 2 wyżej wymienionej ustawy, polegających na wprowadzaniu do obrotu produktu „Masło Ekstra 200g”, który jest oznakowany w sposób sprzeczny z przepisami pkt II ust. 2 Załącznika XII oraz pkt A Dodatku do załącznika XV Rozporządzenia Rady (WE) Nr 1234/2007 z dnia 22 października 2007 r. ustanawiającego wspólną organizację rynków rolnych oraz przepisy szczegółowe dotyczące niektórych produktów rolnych (Dz.U. UE L 299 z dn. 16 listopada 2007 r., s. 1, ze zm.), co stanowi naruszenie art. 6 ust. 5 ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych (tekst jednolity: Dz. U. z 2005 r. Nr 187, poz. 1577 ze zm.), a także nieuczciwą praktykę rynkową w rozumieniu art. 5 ust. 1 w zw. z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (Dz.U. Nr 171, poz. 1206) poprzez nieuzasadnione oznaczenie produktu nazwą masło, która zarezerwowana jest dla przetworów mlecznych.

Na podstawie art. 123 Kodeksu postępowania administracyjnego (tekst jednolity Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071, ze zm.) w związku z art. 83 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, tym samym postanowieniem, zaliczył w poczet dowodów w tymże postępowaniu następujące informacje zgromadzone opisanym wyżej postępowaniu wyjaśniającym o sygn. DDK-403-21/07/PZ, zakończonym w dniu 30 czerwca 2008 r.:

1. pismo Głównego Inspektora Inspekcji Handlowej z dn. 4 kwietnia 2007 r., sygn. akt BK/AŻ-042-12/07/KG wraz załącznikami;
2. pismo Głównego Inspektoratu Inspekcji Handlowej z dn. 18 czerwca 2007 r., sygn. akt BK/AŻ-042-12/07/KG wraz z załącznikami;
3. pismo Prezesa UOKiK z dn. 21 grudnia 2007 r., sygn. akt DDK-403-21/07/PZ;
4. pismo Prezesa UOKiK z dn. 21 grudnia 2007 r., sygn. akt DDK1-403-21/07/PZ;
5. postanowienie Prezesa UOKiK z dn. 21 grudnia 2007 r., sygn. akt DDK1-403-21/07/PZ;
6. pismo Głównego Inspektoratu Inspekcji Handlowej z dn. 19 grudnia 2007 r., sygn. akt BK/AŻ-042-35/07/JS wraz z następującymi załącznikami:
  - a) pismo Wojewódzkiego Inspektoratu Inspekcji Handlowej w Krakowie z dn. 12 listopada 2007 r., sygn. akt WŻ-42-302/2007 z załącznikami;
  - b) pismo Wojewódzkiego Inspektoratu Inspekcji Handlowej w Katowicach z dn. 28 listopada 2007 r., sygn. akt HU-42-245/07 z załącznikami;
7. pismo Głównego Inspektora Inspekcji Handlowej z dn. 4 stycznia 2008 r., sygn. akt BK/AŻ-41-1/08/JS;
8. pismo Głównego Inspektoratu Inspekcji Handlowej z dn. 17 stycznia 2008 r., sygn. akt BK/AŻ-42-5/08/JS wraz z załącznikami;
9. pismo Laktopol-A sp. z o.o. w Łosicach z dn. 14 stycznia 2008 r. wraz z załącznikami;
10. pismo UOKiK do Głównego Inspektoratu Jakości Handlowej Artykułów

- Rolno-spożywczych z dn. 17 marca 2008 r., sygn. akt DDK-403-21/07/PZ;
11. pismo UOKiK do Instytutu Żywności i Żywienia z dn. 17 marca 2008 r., sygn. akt DDK-403-21/07/PZ;
  12. pismo UOKiK do Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dn. 17 marca 2008 r., sygn. akt DDK-403-21/07/PZ;
  13. pismo Głównego Inspektora Inspekcji Handlowej z dn. 27 marca 2008 r., sygn. akt BK/AŻ-41-1/08/JS wraz z załącznikami;
  14. pismo Instytutu Żywności i Żywienia z dn. 3 kwietnia 2008 r., sygn. akt D-358/08;
  15. pismo Głównego Inspektora Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych z dn. 8 kwietnia 2008 r., sygn. akt GI-GNL-071-17/08;
  16. pismo Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dn. 24 kwietnia 2008 r., sygn. akt RRjn/206/08;
  17. pismo Prezesa UOKiK z dn. 20 maja 2008 r., sygn. Akt DDK-403-21/07/PZ;
  18. pismo Głównego Inspektora Inspekcji Handlowej z dn. 2 czerwca 2008 r., sygn. Akt BK/AŻ-041-1/08/KG wraz z załącznikami;
  19. postanowienie Prezesa UOKiK z dn. 30 czerwca 2008 r., sygn. akt DDK1-403-21/07/PZ.

Ponadto Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w powyższym trybie zaliczył w poczet dowodów także następujące dokumenty:

20. pismo Dolnośląskiego Wojewódzkiego Inspektora Inspekcji Handlowej we Wrocławiu z dnia 13 listopada 2008 r., sygn. akt PO-0733-8/08; KBP-ŻG-42-216/08, wraz z załącznikami;
21. pismo Głównego Inspektora Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych z dn. 8 kwietnia 2009 r., sygn. akt GI-GNK.ml-410-11/09;
22. pismo Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 8 kwietnia 2009 r., sygn. akt RRjn(bp)/188/09(1719).

W dniu 12 sierpnia 2009 r. po złożeniu oświadczenia, iż jest pracownikiem Spółki - Pan ..... (upoważnienie w aktach) zapoznał się z aktami niniejszego postępowania, oraz sporządził kopie dokumentów (protokół w aktach, sygn. DDK-61-5/09/MJ).

Następnie w piśmie z dnia 12 sierpnia 2009 r. Spółka przekazała na żądanie Prezesa Urzędu dalsze informacje i dokumenty w postaci aktualnego opakowania produktu „Masło Ekstra 200g” oraz umowy współpracy z przedsiębiorcą .....

Spółka w przesłanym piśmie ustosunkowała się również do zarzutów stawianych przez Prezesa UOKiK. Z wyjaśnień Spółki wynika, że w jej opinii oznaczenia umieszczone na opakowaniach skontrolowanych produktów spełniają wszelkie wymogi stawiane przez prawo. Ponadto ze szczegółowych wyjaśnień udzielonych przez Spółkę w przedmiotowym piśmie wynika, iż:

- Spółka podtrzymała swoje stanowisko wyrażone w postępowaniu wyjaśniającym, wedle którego Laboratorium GIIH w Olsztynie akredytowane przez Polskie Centrum Akredytacji AB 433 nie posiada akredytacji na procedurę badawczą PN-80/A-86207,

dlatego ocena dotycząca przekroczenia zawartości tłuszczu w badanych próbkach jest bezpodstawna (kopia akredytacji w aktach sprawy);

- Spółka podtrzymała swoje stanowisko wyrażone w postępowaniu wyjaśniającym o braku akredytacji Laboratorium GIIH w Olsztynie na procedurę badawczą masła i posiadanie przez nie jedynie certyfikacji na badanie tłuszczów do smarowania;
- Spółka podtrzymała swoje stanowisko wyrażone w postępowaniu wyjaśniającym o oparciu się przez Laboratorium GIIH w Olsztynie w toku badań próbek kontrolnych na nieakredytowanej procedurze badawczej PB-10;
- na podstawie wykładni obowiązujących w sprawie przepisów, dokonanej na własne potrzeby przez Spółkę, obowiązujące prawo w postaci Rozporządzenia Rady (WE) Nr 1234/2007 z dnia 22 października 2007 r. ustanawiającego wspólną organizację rynków rolnych oraz przepisy szczegółowe dotyczące niektórych produktów rolnych (Dz.U. UE L 299 z dn. 16 listopada 2007 r., s. 1, ze zm.), oraz Rozporządzenia Komisji (WE) NR 445/2007 z dnia 23 kwietnia 2007 r. ustanawiającego niektóre szczegółowe zasady w celu stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 2991 określającego normy dla tłuszczów do smarowania oraz stosowania rozporządzenia Rady (EWG) nr 1898/87 w sprawie ochrony nazw stosowanych w obrocie mlekiem i przetworami mlecznymi (Dz.U. UE L 106 z dn. 24 kwietnia 2007 r., zwane dalej Rozporządzeniem 445/2007) - dopuszcza dodawanie do produktu o nazwie „masło” składników dodatkowych, w szczególności tłuszczu pochodzenia roślinnego;
- Spółka podniosła, iż mimo prawnej dopuszczalności dodawania do produktów oznaczanych nazwą masło dodatkowych składników, Spółka nie dodaje ich do produktu bazowego, a jedynie wzbogaca produkt końcowy – złożony, oznaczany np. nazwą „masło produkt maślany”. W opinii Spółki składniki dodatkowe uzupełniają taki wyrób nie w celu zastąpienia jakichkolwiek składników naturalnych, lecz przede wszystkim w celu poprawienia właściwości smarownych produktu;
- Spółka podniosła, że w ostatnich miesiącach Inspektorzy Wojewódzkiego Inspektoratu Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych w Warszawie przeprowadzili w zakładzie Spółki szereg doraźnych kontroli m.in. na okoliczność występowania tłuszczów obcych. Wszystkie analizy zakończyły się wynikiem negatywnym (protokoły powyższych kontroli Spółka zobowiązała się przesłać do Urzędu w terminie 7 dni);
- Spółka podniosła, iż wyniki badań przeprowadzonych we własnym zakresie, zleconych przez Spółkę podmiotowi ....., które zostały przeprowadzone w obrębie tych samych partii masła które skontrolowało Laboratorium Przemysłu Mięsnego i Tłuszczowego, nieświadczące obecności tłuszczu roślinnego - dowodzą braku występowania tłuszczów obcych w maśle Spółki.

Spółka przesłała następnie do tut. Urzędu pismo z dnia 20 sierpnia 2009 r. z dalszymi wyjaśnieniami (poniżej), do którego dołączyła następujące dokumenty:

1. kopię pisma Głównego Inspektora Inspekcji Handlowej z dnia 27 marca 2008 r. (sygn. Akt BK/AŻ-41-1/08/JS) wraz załącznikiem w postaci wyników badań z dnia 30 stycznia 2008 r. przeprowadzonych przez Instytut Przemysłu Mięsnego i Tłuszczowego w Warszawie (obecne już wcześniej w aktach niniejszego postępowania);
2. kopie notatek służbowych - protokołów z pobrania próbek (Nr 5/20.02.2008, Nr 6/20.02.2008, Nr 4/06.02.2008, Nr 3/06.02.2008);

3. wyniki badań ..... (Nr 200803-PMCH/39 z 10.03.2008 r., Nr 200803-PMCH/38 z 10.03.2008, Nr 200802-PMCH/74 z 22.02.2008 r., Nr 200802-PMCH/73 z 22.02.2008 r.).

W ramach uzupełniających wyjaśnień Spółka wskazała na brak akredytacji Instytutu Przemysłu Mięsnego i Tłuszczowego w Warszawie, o czym świadczy adnotacja na ten temat w załączonym do przedmiotowego pisma dokumencie (wyników badań Instytutu z dn. 30 stycznia 2008 r.). W związku z tym faktem Spółka podniosła argument o braku wiarygodności tychże wyników badań.

Niezależnie od powyższego Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów pismem z dnia 31 marca 2010 r. zwrócił się do Zachodniopomorskiego Wojewódzkiego Inspektora Inspekcji Handlowej w Szczecinie o przekazanie poświadczonych za zgodność z oryginałem następujących dokumentów:

1. sprawozdania z badań Nr 3075-3079/2008 z dnia 28 listopada 2008 r.;
2. protokołu pobrania próbki produktu nr 00001554 (sygn. akt ZBŻ-42-217/08).

Zachodniopomorski Wojewódzki Inspektor Inspekcji Handlowej w Szczecinie w piśmie z dnia 14 kwietnia 2010 r. (sygn. akt ZBŻ/Br-42-217/08), przekazał Prezesowi Urzędu poświadczony za zgodność z oryginałem kopie:

1. sprawozdania z badań Nr 3075-3079/2008 z dnia 28 listopada 2008 r.;
2. protokołu pobrania próbki produktu nr 00001554 (sygn. akt ZBŻ-42-217/08).

Pismem z dnia 20 kwietnia, na podstawie art. 50 ust. 1 uokik, Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wezwał Spółkę do przedstawienia zeznania o wysokości dochodu (straty) osiągniętego w roku podatkowym 2009, o którym mowa w art. 27 ust. 1 ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (tekst jedn. Dz. U. z 2000 r., Nr 54, poz. 654 ze zm.), w celu ustalenia wysokości przychodu osiągniętego przez nią w 2009r.

Spółka przedstawiła żądane przez Prezesa Urzędu dokumenty w piśmie z dnia 29 kwietnia 2010 r.

Postanowieniem z dnia 23 kwietnia 2010 r., Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów zaliczył w poczet dowodów niniejszego postępowania:

- I. Pismo Wojewódzkiego Inspektora Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych w Warszawie z dnia 25 listopada 2009 r. (sygn. akt WI.14-KO-073-361/09) wraz z następującymi załączonymi dokumentami:
  1. poświadczoną za zgodność z oryginałem kopią pisma Wojewódzkiego Inspektoratu Inspekcji Handlowej w Krakowie z dnia 27 stycznia 2009 r. (sygn. akt WŻ.-42-407/2008) i załączoną przy nim poświadczoną za zgodność z oryginałem kopią sprawozdania z badań Głównego Inspektoratu Inspekcji Handlowej - Laboratorium Kontrolno-Analitycznego w Olsztynie nr 3257-3261/2008 z dnia 2 grudnia 2008 r.;
  2. poświadczoną za zgodność z oryginałem kopią pisma Zachodniopomorskiego Wojewódzkiego Inspektora Inspekcji Handlowej w Szczecinie z dnia 10 lutego 2009 r., (sygn. akt ZBŻ/Kc-42-217/08) bez załączników;

3. poświadczoną za zgodność z oryginałem kopią pisma Wojewódzkiego Inspektoratu Inspekcji Handlowej w Olsztynie z dnia 7 stycznia 2009 r., (sygn. akt KŻ-42-232/08) i załączoną przy nim poświadczoną za zgodność z oryginałem kopią sprawozdania z badań Głównego Inspektoratu Inspekcji Handlowej - Laboratorium Kontrolno-Analitycznego w Olsztynie nr 3576-3580/2008 z dnia 19 grudnia 2008 r.

Postanowieniem z dnia 19 maja 2010 r. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów dokonał w trybie art. 113 § 1 w zw. z art. 126 kpa, oraz w zw. z art. 83 uokik sprostowania oczywistej omyłki zawartej w postanowieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 28 lipca 2009 r. (sygn. akt DDK-61-5/09/MJ) *o wszczęciu postępowania w sprawie stosowania przez przedsiębiorcę LAKTOPOL-A sp. z o.o. z siedzibą w Łosicach, praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów w rozumieniu art. 24 ust. 2 uokik, polegających na wprowadzaniu do obrotu produktu „Masło Ekstra 200g”, który jest oznakowany w sposób sprzeczny z przepisami pkt II ust. 2 Załącznika XII oraz pkt A Dodatku do załącznika XV Rozporządzenia Rady (WE) Nr 1234/2007 z dnia 22 października 2007 r. ustanawiającego wspólną organizację rynków rolnych oraz przepisy szczegółowe dotyczące niektórych produktów rolnych (Dz.U. UE L 299 z dn. 16 listopada 2007 r., s. 1, ze zm.), co stanowi naruszenie art. 6 ust. 5 ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych (tekst jednolity: Dz. U. z 2005 r. Nr 187, poz. 1577 ze zm.), a także nieuczciwą praktykę rynkową w rozumieniu art. 5 ust. 1 w zw. z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (Dz.U. Nr 171, poz. 1206) poprzez nieuzasadnione oznaczenie produktu nazwą masło, która zarezerwowana jest dla przetworów mlecznych, polegającej na podaniu w sentencji postanowienia niepełnego oznaczenia przedsiębiorcy jako LAKTOPOL-A sp. z o.o. z siedzibą w Łosicach, zamiast Zakłady Mleczarskie „LAKTOPOL-A” sp. z o.o. w Łosicach z siedzibą w Łosicach.*

Spółka należycie powiadomiona i pouczona, nie złożyła zażalenia na ww. postanowienie przysługującego jej stosownie do art. 113 § 3 kpa w zw. z art. 83 uokik oraz art. 81 ust. 5 uokik w zw. z art. 479<sup>32</sup> § 1 i 2 kpc.

Następnie pismem dnia 31 maja 2010 r., na podstawie art. 10 § 1 kpa, Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów zawiadomił Spółkę o zakończeniu zbierania materiału dowodowego (zwrotne potwierdzenie odbioru, które wpłynęło do Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w dniu 14 czerwca 2010 r. wskazuje na otrzymanie pisma przez Spółkę w dniu 7 czerwca 2010 r.). W przedmiotowym piśmie Prezes Urzędu wyznaczył Spółce 7 dniowy termin na zapoznanie się z aktami sprawy i wypowiedzenie się w terminie dalszych 7 dni na temat zebranego materiału dowodowego.

Spółka nie skorzystała z uprawnienia do wypowiedzenia się, co do materiału dowodowego.

Postanowieniem z dnia 26 lipca 2010 r. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów zmienił postanowienie z dnia 28 lipca 2009 r. **o wszczęciu wobec Zakładów Mleczarskich Laktopol-A sp. z o.o. w Łosicach z siedzibą w Łosicach postępowania w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów (zmienionego następnie postanowieniem o sprostowaniu oczywistej omyłki z dnia 19 maja 2010 r.) w ten sposób, że punktowi I sentencji w brzmieniu:**

„Na podstawie art. 49 ust. 1 w związku z art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm.) Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów **wszczyna** postępowanie w sprawie stosowania przez przedsiębiorcę Zakłady Mleczarskie Laktopol-A sp. z o.o. w Łosicach z siedzibą w Łosicach,

praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów w rozumieniu art. 24 ust. 2 wyżej wymienionej ustawy, polegających na wprowadzaniu do obrotu produktu „Masło Ekstra 200g”, który jest oznakowany w sposób sprzeczny z przepisami pkt II ust. 2 Załącznika XII oraz pkt A Dodatku do załącznika XV Rozporządzenia Rady (WE) Nr 1234/2007 z dnia 22 października 2007 r. ustanawiającego wspólną organizację rynków rolnych oraz przepisy szczegółowe dotyczące niektórych produktów rolnych (Dz.U. UE L 299 z dn. 16 listopada 2007 r., s. 1, ze zm.), co stanowi naruszenie art. 6 ust. 5 ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych (tekst jednolity: Dz. U. z 2005 r. Nr 187, poz. 1577 ze zm.), a także nieuczciwą praktykę rynkową w rozumieniu art. 5 ust. 1 w zw. z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (Dz.U. Nr 171, poz. 1206) poprzez nieuzasadnione oznaczenie produktu nazwą masło, która zarezerwowana jest dla przetworów mlecznych.”

**nadał następujące brzmienie:**

Na podstawie art. 49 ust. 1 w związku z art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm.) Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów **wszczyna** postępowanie w sprawie stosowania przez przedsiębiorcę Zakłady Mleczarskie LAKTOPOL-A sp. z o.o. w Łosicach z siedzibą w Łosicach, praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów w rozumieniu art. 24 ust. 2 wyżej wymienionej ustawy, **polegających na stosowaniu wprowadzającego w błąd oznaczenia produktu „Masło Ekstra 200g”, poprzez użycie nazwy handlowej „masło”, pomimo niespełnienia przez tenże produkt wymogów stawianych przetworom mlecznym, w tym masłu, w definicji przetworów mlecznych zawartej w pkt II ust. 2 Załącznika XII Rozporządzenia Rady (WE) Nr 1234/2007 z dnia 22 października 2007 r. ustanawiającego wspólną organizację rynków rolnych oraz przepisy szczegółowe dotyczące niektórych produktów rolnych (Dz.U. UE L 299 z dn. 16 listopada 2007 r., s. 1, ze zm., zwanego dalej Rozporządzeniem 1234/2007), co stanowi naruszenie art. 46 ust. 1 pkt 1 a oraz 46 ust. 2** ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia (Dz. U. Nr 171 poz. 1225 ze zm.), **a także nieuczciwą praktykę rynkową w rozumieniu art. 5 ust. 1 w zw. z art. 4 ust. 1** ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (Dz.U. Nr 171, poz. 1206).

Spółka zawiadomiona o ww. zmianie w dniu 30 lipca 2010 r., złożyła uzupełniające wyjaśnienia przy piśmie z dnia 6 sierpnia 2010 r. Z tychże wyjaśnień wynika co następuje:

1. produkt spółki spełnia wymagania stawiane przez prawo w postaci Rozporządzenia 1234/2007. W szczególności spełnia wymagania zawarte w Dodatkach A.1.-A.4. do Załącznika XV tego Rozporządzenia. Ponadto, produkt spółki jest zgodny w swym charakterze (pod względem swoich cech) z ww. przepisami. Posiada charakterystyczny dla masła smak, zapach, konsystencję, posiada odpowiednią ilość tłuszczu mlecznego, zatem zgodnie z zapisem punktu III ust. 1 akapit drugi *in fine*, producent jest uprawniony do użycia nazwy zastrzeżonej przez prawo (pkt. A. 2. dodatku do Załącznika XV do rozporządzenia 1234/2007) z powodu, iż nazwa jest stosowana również wyraźnie celem opisanie charakterystycznej cechy produktu,
2. Serwatka jogurtowa z tłuszczem roślinnym dodana w produkcie Spółki nie służy zastąpieniu jakiegokolwiek składnika mleka, bowiem producent jasno określa na etykiecie o jaki produkt chodzi (masło z zawartością  $\frac{3}{4}$  tłuszczu mlecznego, produkt



złożony maślany), a tłuszcz roślinny w tym produkcie stanowi składnik umożliwiający nadanie temu produktowi odpowiedniej smarowności i konsystencji. Jest to niemożliwe do uzyskania w przypadku dodania wody jako składnika dodatkowego do takiego produktu. Ponadto niemożliwe jest wyprodukowanie trwałej serwatki jogurtowej z tłuszczem mlecznym z uwagi na szybką oksydację i jełczenie tego typu tłuszczu w podobnym produkcie w proszku. W przeciwnym wypadku produkt ten mając znacznie większy procent zawartości wody byłby twardy, przy wyższej temperaturze wstępowałoby skraplanie się wody, jak również nie odpowiadałoby organoleptycznym właściwościom masła opisanym w przepisach prawa. Konieczność dodawania tego składnika oraz brak dodatków chemicznych poprawiających organoleptyczne właściwości masła uzasadnia użycie prawnie chronionej nazwy „masło”.

3. Spółka podnosi, iż jej praktyka jest dostosowana do warunków dużego rozproszenia regulacji prawnych odnoszących się do masła i innych produktów do smarowania oraz następujących w czasie zmian tych regulacji. W opinii Spółki nie jest możliwe stosowanie wprost wszystkich przepisów, a jej działanie uwzględnia w niezbędnym zakresie obowiązujące normy prawne wprowadzone kolejno ww. Rozporządzeniami Nr 1898/87, Nr 2991/94, Nr 1234/2007, a także Nr 445/2007.
4. Opakowanie produktu Spółki zawiera wszystkie informacje wymagane przez przepisy rozporządzenia Komisji (WE) 445/2007. Zawiera w pierwszym rzędzie nazwę „Masło” (oznaczenie „Ekstra” neutralne prawnie), następnie wymagany treścią art. 3 ust 4 i 5 rozporządzenia Komisji (WE) 445/2007 – termin „produkt maślany”. W opisie produktu znajdują się m.in.: informacje o zawartości w składzie serwatki jogurtowej z tłuszczem roślinnym, zawartość tłuszczu mlecznego, całkowitej zawartości tłuszczu.
5. Ministerstwo Rolnictwa rażąco narusza prawo i konkurencyjne zasady równości, bowiem nie uznało za naruszenie prawa wprowadzanie do obrotu produktu przedsiębiorcy ..... o nazwie „Masło”, który zawiera tłuszcze roślinne  $\Omega$  3 i 6.

Następnie pismem dnia 7 października 2010 r., na podstawie art. 10 § 1 kpa, Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów zawiadomił Spółkę o zakończeniu zbierania materiału dowodowego (zwrotne potwierdzenie odbioru, które wpłynęło do Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wskazuje na otrzymanie pisma przez Spółkę w dniu 11 października 2010 r.). W przedmiotowym piśmie Prezes Urzędu wyznaczył Spółce 7 dniowy termin na zapoznanie się z aktami sprawy i wypowiedzenie się w terminie dalszych 7 dni na temat zebranego materiału dowodowego.

Jednocześnie, tym samym pismem, na podstawie art. 36 § 2 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 ze zm.) w związku z art. 83 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U., Nr 50, poz. 331 ze zm.) Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów zawiadomił o przedłużeniu przedmiotowego postępowania do dnia 2 listopada 2010 r., z uwagi na konieczność przeprowadzenia dodatkowych analiz zgromadzonego materiału dowodowego.

Spółka nie skorzystała z uprawnienia do wypowiedzenia się, co do materiału dowodowego.

## PREZES URZĘDU USTALIŁ CO NASTĘPUJE

Spółka-strona jest podmiotem wpisanym do rejestru przedsiębiorców prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie, XIV Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem 0000109114.

Spółka od końca 2006 r. w ramach prowadzonej działalności gospodarczej wprowadza do obrotu produkt o nazwie „Masło Ekstra 200g”, który zawiera w składzie domieszkę tłuszczu pochodzenia roślinnego, co wynika z następujących faktów:

Wojewódzkie Inspektoraty Inspekcji Handlowej w Olsztynie oraz w Rzeszowie w IV kwartale 2006 r. w toku kontroli przeprowadzonych w placówkach detalicznych na terenie województwa warmińsko-mazurskiego i podkarpackiego, pobrały do badań reprezentatywne próbki Masła Ekstra 200g pochodzące od ww. producenta. Wykonane analizy laboratoryjne wykazały we wszystkich badanych partiach obecność steroli pochodzenia roślinnego, co świadczy o zafałszowaniu masła olejem. Ponadto, w przypadku jednej partii masła w uwidocznionym na etykiecie składzie surowcowym produktu wykryto oprócz tłuszczu mlecznego „mieszaninę tłuszczów”.

Każdorazowo w odpowiedziach na wystąpienia pokontrolne Spółka tłumaczyła zawartość tłuszczów roślinnych w maśle niedostatecznym oczyszczeniem linii produkcyjnych oraz maszyny pakującej z resztek produktu typu miks tłuszczowy przed rozpoczęciem produkcji i pakowania masła. Natomiast zamieszczenie w składzie masła kwestionowanego przez Inspekcję Handlową składnika „mieszanina tłuszczów” Spółka tłumaczyła chęcią obrony przed zarzutami, że nie informuje klientów o ewentualnym pojawieniu się tłuszczu obcego w maśle.

Dowód: pismo Głównego Inspektoratu Inspekcji Handlowej z dnia 4 kwietnia 2007 r. w szczególności załączone kopie wyników badań Głównego Inspektoratu Inspekcji Handlowej Laboratorium Kontrolno-Analitycznego w Olsztynie z dnia 11.12.2006 r., Nr 5508-5512/2006)

Dowód: pismo Głównego Inspektoratu Inspekcji Handlowej z dnia 18 czerwca 2007 r., sygn. akt BK/AŻ-042-12/07/KG (w szczególności załączone kopie wyników badań Głównego Inspektoratu Inspekcji Handlowej Laboratorium Kontrolno-Analitycznego w Olsztynie, z dnia 11.12.2006 r., Nr 5431-5435/2006; z dnia 26.10.2006 r., Nr 4924-4928/2006 oraz załączone kopie pism Spółki z dnia 22 listopada 2006 r., z dnia 15 stycznia 2007 r., z dnia 10 maja 2007 r., załączone opakowanie Masła Ekstra 200g).

Następne kontrole przeprowadzone w IV kwartale 2007 r. przez Wojewódzki Inspektorat Inspekcji Handlowej w Krakowie oraz Wojewódzki Inspektorat Inspekcji Handlowej w Rzeszowie również wykazały obecność steroli pochodzenia roślinnego w produkcji Masła Ekstra 200g ww. producenta. Przekazana przez WIIH w Krakowie dokumentacja fotograficzna opakowania produktu Masło Ekstra 200g świadczy o obecności informacji na temat zawartości „mieszaniny tłuszczów” w składzie produktu, umieszczonej na jego etykiecie.

Dowód: pismo Głównego Inspektoratu Inspekcji Handlowej z dnia 19 grudnia 2007 r., sygn. akt BK/AŻ-042-35/07/JS (w szczególności załączone kopie wyników badań Głównego Inspektoratu Inspekcji Handlowej Laboratorium Kontrolno-Analitycznego w Olsztynie z dnia

19.10.2007 r., Nr 2289-2293/2007 oraz załączona dokumentacja fotograficzna opakowania produktu Masło Ekstra 200 g),

Dowód: Pismo Głównego Inspektoratu Inspekcji Handlowej z dnia 17 stycznia 2008 r., sygn. akt BK/AŻ-42-5/08/JS (w szczególności załączone kopie wyników badań Instytutu Przemysłu Mięsnego i Tłuszczowego w Warszawie – opinii dot. Sprawozdania z badań nr DSZ 229-2/07 z dnia 6 listopada 2007 r.).

Na polecenie Prezesa UOKiK z dnia 21 grudnia 2007 r. Inspekcja Handlowa przeprowadziła szereg kontroli w I kwartale 2008 r. na terenie Bydgoszczy, Chorzowa, Lublina i Łodzi. Uzyskane w ich trakcie próbki zostały przesłane do Instytutu Przemysłu Mięsnego i Tłuszczowego w Warszawie. Wyniki wszystkich tych badań jednoznacznie wskazują, że skład kwasów tłuszczowych w produkcie Spółki o nazwie Masło Ekstra 200 g znacznie odbiega od wzorcowego składu tłuszczu mlecznego. Wskazują na obecność tłuszczu pochodzenia innego niż mleczny, w szczególności pochodzenia roślinnego.

Dowód: Pismo Głównego Inspektoratu Inspekcji Handlowej z dnia 27 marca 2008 r., sygn. akt BK/AŻ-41-1/08/JS (w szczególności załączone kopie wyników badań Instytutu Przemysłu Mięsnego i Tłuszczowego w Warszawie – opinia dot. Sprawozdania z badań nr DSZ 004/08 z dnia 24 stycznia 2008; Podsumowanie dot. Sprawozdania z badań nr DSZ 020/08 z dnia 7 lutego 2008; Podsumowanie dot. Sprawozdania z badań nr DSZ 025/08 z dnia 15 lutego 2008 r.; Podsumowanie dot. Sprawozdania z badań nr DSZ 011/08 z dnia 7 lutego 2008 r.).

Niezależnie od powyższego w IV kwartale 2008 r. WIIH we Wrocławiu po przeprowadzeniu kontroli na terenie woj. Dolnośląskiego, ujawnił kolejną partię produktu Spółki o nazwie Masło Ekstra 200g, zawierającą w opinii laboratorium (Główny Inspektorat Inspekcji Handlowej Laboratorium Kontrolno-Analityczne w Olsztynie) domieszkę tłuszczu pochodzenia roślinnego. Podobne kontrole przeprowadziły wówczas Wojewódzkie Inspektoraty Inspekcji Handlowej w Krakowie oraz Szczecinie (Delegatura w Koszalinie) a także WIIH w Olsztynie. Wyniki wszystkich tych kontroli wskazywały na obecność tłuszczu obcego pochodzenia w ww. produkcie Spółki.

Dowód: Pismo Dolnośląskiego Wojewódzkiego Inspektora Inspekcji Handlowej we Wrocławiu sygn. akt PO-0733-8/08, KBP-ŻG-42-216/08 (w szczególności załączone kopie wyników badań Głównego Inspektoratu Inspekcji Handlowej Laboratorium Kontrolno-Analitycznego w Olsztynie z dnia 23.10.2008 r., Nr 2569-2573/2008);

Dowód: Pismo Wojewódzkiego Inspektora Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych w Warszawie z dnia 25 listopada 2009 r., sygn. akt WI.14-KO-073-361/09 (w szczególności załączona kopia pisma WIIH w Krakowie z dnia 27 stycznia 2009 r., sygn. akt WŻ.42-407/2008 i kopia sprawozdania z badań Głównego Inspektoratu Inspekcji Handlowej Laboratorium Kontrolno-Analitycznego w Olsztynie z dnia 2.12.2008 r., Nr 3257-3261/2008; kopia pisma WIIH w Olsztynie z dnia 7 stycznia 2009 r., sygn. akt KŻ-42-232/08 i kopia sprawozdania z badań Głównego Inspektoratu Inspekcji Handlowej Laboratorium Kontrolno-Analitycznego w Olsztynie z dnia 19.12.2008 r., Nr 3576-3580/2008; kopia pisma WIIH w Szczecinie z dnia 10 lutego 2009 r., sygn. akt ZBŻ/Kc-42-217/08).

Dowód: Pismo WIIH w Szczecinie Delegatura w Koszalinie dnia 14 kwietnia 2010 r., sygn. akt ZBŻ/Br-42-217/08 (w szczególności kopia sprawozdania z badań Głównego

*Inspektoratu Inspekcji Handlowej Laboratorium Kontrolno-Analitycznego w Olsztynie z dnia 28.11.2008 r., Nr 3075-3079/2008).*

Spółka nie zgadza się z ustaleniami Inspekcji Handlowej. Analiza jej wyjaśnień wykazała, iż Spółka zmieniła swoje stanowisko w stosunku do wyrażonego w 2006 r. i 2007 r. w wystąpieniach pokontrolnych do Inspekcji Handlowej, w których przyznawała, że w składzie produktu Masło Ekstra 200g mógł znaleźć się tłuszcz obcego pochodzenia. Dotychczasowe działania kontrolne Inspekcji Handlowej oraz sformułowane przez nią wnioski zostały natomiast zakwestionowane przez Spółkę w dwóch aspektach, a mianowicie:

- nieprawidłowej interpretacji przepisów, w szczególności rozporządzeń WE regulujących kwestie oznakowania masel.
- zakresu akredytacji laboratoriów do których Inspekcja Handlowa kierowała pobrane próby Masła Ekstra 200g odnośnie do możliwości badania składu masła (Główny Inspektorat Inspekcji Handlowej Laboratorium Kontrolno-Analityczne w Olsztynie), powoływania się przez laboratoria na nieaktualne normy PN (Główny Inspektorat Inspekcji Handlowej Laboratorium Kontrolno-Analityczne w Olsztynie) oraz opierania się na nieakredytowanych procedurach badawczych (Główny Inspektorat Inspekcji Handlowej Laboratorium Kontrolno-Analityczne w Olsztynie oraz Instytut Przemysłu Mięsnego i Tłuszczowego w Warszawie).

Niezależnie od powyższego, ze zgromadzonych dowodów wynika, że Spółka na etapie postępowania wyjaśniającego nie zamieszczała już na etykiecie Masła Ekstra 200g informacji o obecności „mieszaniny tłuszczów” w składzie produktu.

Dowód: załączone do pisma Spółki z dnia 14 stycznia 2008 r. opakowanie Masła Ekstra 200g.

Opakowanie Masła Ekstra 200 g. przesłane przez Spółkę przy piśmie z dnia 12 sierpnia 2009 r. (już w ramach postępowania w sprawie naruszania zbiorowych interesów konsumentów) prezentuje się w następujący sposób:

Na błyszczącym papierze w kolorze złotym, dużą, pogrubioną czcionką w kolorze czerwonym umieszczono napis „MASŁO”, a tuż obok niego napis dużą zieloną czcionką „EKSTRA”. Pod napisem „EKSTRA”, mniejszą czcionką zamieszczono nazwę przedsiębiorcy „ZAKŁADY MLECZARSKIE” LAKTOPOL-A sp. z o.o. 08-200 Łosice. Pod tym napisem drobną zieloną czcionką zamieszczono dane kontaktowe Spółki: adres, telefon, faks oraz telefon i faks do działu handlowego. Pod ww. informacjami o przedsiębiorcy zamieszczono następnie czerwoną czcionką informacje o produkcie. Pogrubioną czcionką nazwa „MASŁO” i „Masa netto 200 g”. Pod spodem drobną, czerwoną czcionką zamieszczono odniesienia do warunków przechowywania, terminu do spożycia oraz informację: „SKŁADNIKI DODATKOWE”: BARWNIK-MIESZANINA KAROTENÓW. Pod tą informacją znajduje się napis drobną zieloną czcionką „Najlepiej spożyć przed: data i numer partii na perforacji”.

Pod dużym czerwonym nadrukiem „MASŁO” umieszczono kod kreskowy a pod nim owalny emblemat „PL 14101601 WE”. Przez centralną część opakowania biegnie niebieski szeroki pas oraz bezpośrednio pod nim węższy pas w kolorze czerwonym. Na niebieskim tle zamieszczono logo „Laktopol”, znak firmowy Spółki (karykaturę krowy), oraz skopek z mlekiem. Na czerwonym tle widnieje informacja „ZAW. TŁUSZCZU 82 %”.

Dowód: załączone do pisma Spółki z dnia 12 sierpnia 2009 r. opakowanie Masła Ekstra 200g.

Jednocześnie należy zwrócić uwagę na fakt, iż Spółka nie zaprzestała dodawać do Masła Ekstra 200 g tłuszczu obcego pochodzenia. Wyniki ww. kontroli przeprowadzanych przez Inspekcję Handlową wskazują na obecność tłuszczów obcego pochodzenia w badanych próbach także w okresie po usunięciu przez Spółkę informacji o obecności „mieszaniny tłuszczów” w składzie produktu.

## **PREZES URZĘDU ZWAŻYŁ, CO NASTĘPUJE**

Postępowanie zostało wszczęte w związku z podejrzeniem podejmowania przez Stronę bezprawnych działań noszących znamiona praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, co mogło stanowić naruszenie art. 24 ust. 2 uokik, zgodnie z którym przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy, w szczególności naruszanie obowiązku udzielenia konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji a także stosowanie nieuczciwych praktyk rynkowych.

Aby doszło do naruszenia art. 24 uokik muszą zostać kumulatywnie spełnione trzy przesłanki tj.:

- 1) działanie przedsiębiorcy,
- 2) bezprawność tego działania,
- 3) godzenie nim w zbiorowy interes konsumentów.

Ad 1.

Art. 4 pkt 1 uokik pojęcie przedsiębiorcy definiuje jako przedsiębiorcę w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (tekst jednolity Dz.U. z 2007r.,Nr 155, poz.1095 ze zm., zwanej dalej usdg), a także:

- a) osobę fizyczną, osobę prawną, a także jednostkę organizacyjną niemającą osobowości prawnej, organizującą lub świadczącą usługi o charakterze użyteczności publicznej, które nie są działalnością gospodarczą w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej,
- b) osobę fizyczną wykonującą zawód we własnym imieniu i na własny rachunek lub prowadzącą działalność w ramach wykonywania takiego zawodu,
- c) osobę fizyczną posiadającą kontrolę, w rozumieniu art. 4 pkt 4 uokik, nad co najmniej jednym przedsiębiorcą, choćby nie prowadziła działalności gospodarczej w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej, jeżeli podejmuje dalsze działania podlegające kontroli koncentracji, o której mowa w art. 13 uokik,
- d) związek przedsiębiorców w rozumieniu art. 4 pkt 2 uokik – na potrzeby przepisów dotyczących praktyk ograniczających konkurencję oraz praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

Art. 2 usdg definiuje działalność gospodarczą jako zarobkową działalność wytwórczą, handlową, budowlaną, usługową oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopaliny ze złóż, a także działalność zawodową wykonywaną w sposób zorganizowany i ciągły. Przedsiębiorcą w rozumieniu art. 4 ust. 1 usdg jest osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną - wykonująca we własnym imieniu działalność gospodarczą.

Spółka-strona jest podmiotem wpisanym do rejestru przedsiębiorców prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie, XIV Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem 0000109114. Prowadzona działalność gospodarcza wykonywana jest w sposób zorganizowany i ciągły. Wobec powyższego, należy stwierdzić, iż Spółka-strona jest przedsiębiorcą w rozumieniu art. 4 pkt 1 uokik.

## Ad. 2

Druga przesłanka konieczna do stwierdzenia naruszenia art. 24 uokik zostaje spełniona, gdy przedsiębiorca podejmuje działania sprzeczne z prawem.

Należy zauważyć, że w czasie prowadzenia przez tut. Urząd działań, zgodnie z art. 201 ust. 1 Rozporządzenia Rady (WE) Nr 1234/2007 z dnia 22 października 2007 r. ustanawiającego wspólną organizację rynków rolnych oraz przepisy szczegółowe dotyczące niektórych produktów rolnych (Dz.U. UE L 299 z dn. 16 listopada 2007 r., s. 1, ze zm., zwanego dalej Rozporządzeniem 1234/2007), Rozporządzenie 2991/94 oraz Rozporządzenie 1898/87 - zostały uchylone (z dniem 1 lipca 2008 r).

Jednocześnie na podstawie art. 201 ust. 3 Rozporządzenia 1234/2007, uchylenie rozporządzeń, o których mowa wyżej, pozostaje bez uszczerbku dla obowiązywania aktów wspólnotowych przyjętych na podstawie tych rozporządzeń oraz ważności zmian wprowadzonych na mocy tych rozporządzeń do innych aktów prawa wspólnotowego, które nie zostały uchylone tymże rozporządzeniem.

Nowe przepisy, a więc Rozporządzenie 1234/2007 nałożyły na przedsiębiorców, w zakresie objętym niniejszym postępowaniem, identyczne obowiązki, jak przepisy uchylonych rozporządzeń 2991/94 oraz 1898/87. Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Główny Inspektor Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych faktycznie potwierdziły aktualność wydanych w toku postępowania wyjaśniającego stanowisk w zakresie interpretacji przepisów regulujących sposób prawidłowego oznakowania masel (pismo GIJHARS z dn. 3 kwietnia 2009 r., sygn. akt GI-GNK.ml-410-1/09 oraz pismo MRiRW z dn. 8 kwietnia 2009 r. sygn. akt RRjn(bp)/188/09(1719)).

W opinii Prezesa UOKiK używanie etykiety oraz formy prezentacji, która wskazuje lub sugeruje, że produkt „Masło Ekstra 200g” jest przetworem mlecznym, uchybia obowiązkowi wynikającemu z art. 46 ust. 1 pkt 1a ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia (Dz. U. Nr 171 poz. 1225 ze zm., zwanej dalej ustawą o bezpieczeństwie żywności i żywienia), zgodnie z którym oznakowanie środka spożywczego nie może wprowadzać konsumenta w błąd, w szczególności co do charakterystyki środka spożywczego, w tym jego nazwy, rodzaju, właściwości, składu, ilości, trwałości, źródła lub miejsca pochodzenia, metod wytwarzania lub produkcji. Zgodnie z art. 46 ust. 2 ww. ustawy przepis art. 46 ust. 1 stosuje się również do reklamy oraz do prezentacji środków spożywczych, w tym w szczególności w odniesieniu do ich kształtu, wyglądu lub opakowania, zastosowanych materiałów opakowaniowych, sposobu prezentacji oraz otoczenia, w jakim są prezentowane.

Zgodnie z treścią pkt II. 2 Załącznika XII do Rozporządzenia 1234/2007, do celów tego załącznika pojęcie "przetwory mleczne" oznacza produkty uzyskiwane wyłącznie z mleka, przy założeniu że można dodać substancje konieczne do ich wytworzenia, o ile nie stosuje się ich do zastąpienia - w całości lub w części - jakichkolwiek naturalnych składników

mleka. Wyłącznie dla **przetworów mlecznych** zarezerwowane są następujące nazwy: serwatka, śmietanka, **masło**, maślanka, masło topione, kazeina, bezwodny tłuszcz mleczny, ser, jogurt, kefir, kumys, viili/fil, semtana, fil.

Zgodnie natomiast z definicją zamieszczoną w pkt A Załącznika XV – Rozporządzenia 1234/2007 – masło jest to przetwór mleczny zawierający nie mniej niż 80 % i nie więcej niż 90% tłuszczu mlecznego, nie więcej niż 16 % wody i nie więcej niż 2 % suchej masy beztłuszczowej mleka.

Niezależnie od powyższego, art. 5 ust. 1 w zw. z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (Dz.U. Nr 171, poz. 1206, zwanej dalej ustawą o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym) stanowi, że praktyka rynkowa stosowana przez przedsiębiorców jest nieuczciwa, jeżeli jest sprzeczna z dobrymi obyczajami i w istotny sposób zniekształca lub może zniekształcić zachowanie rynkowe przeciętnego konsumenta przed zawarciem umowy dotyczącej produktu, w trakcie jej zawierania lub po jej zawarciu. W szczególności za nieuczciwą praktykę rynkową uznaje się działanie wprowadzające w błąd, jeżeli działanie to w jakikolwiek sposób powoduje lub może powodować podjęcie przez przeciętnego konsumenta decyzji dotyczącej umowy, której inaczej by nie podjął.

Materiał dowodowy zebrany przez Prezesa UOKiK w postaci licznych wyników kontroli (w tym wyników badań laboratoryjnych) przeprowadzonych przez Wojewódzkie Inspektoraty Inspekcji Handlowej na próbkach produktu Spółki o nazwie „Masło Ekstra 200g” jednoznacznie wskazuje, że wyniki badania w zakresie zawartości składu kwasów tłuszczowych w produkcie różnią się od składu kwasów tłuszczowych wzorcowego tłuszczu mlecznego. W szczególności ww. wyniki wskazują na obecność tłuszczu pochodzenia roślinnego. W tym miejscu zwrócić należy uwagę, iż w opinii Prezesa UOKiK wiarygodność tychże wyników w świetle uzyskanych na ich temat wyjaśnień złożonych przez Głównego Inspektora Inspekcji Handlowej oraz Laboratorium WIIH w Olsztynie nie pozostawia wątpliwości. Wyniki badań przeprowadzonych przez Spółkę, które nie wykazały obecności tłuszczu obcego w produkcie Spółki nie są natomiast dla Prezesa UOKiK dowodem na niewiarygodność bądź nierzetelność wyników badań dostarczonych przez Inspekcję Handlową, a jedynie uprawdopodobnieniem, że przebadane przez ..... próbki faktycznie nie zawierały tłuszczu obcego pochodzenia.

Niezależnie od powyższego należy pamiętać, iż Spółka już w 2006 r. umieszczając drobnym drukiem na etykiecie produktu informację o występowaniu składników dodatkowych w postaci „mieszaniny tłuszczów” faktycznie przyznawała, iż produkt o nazwie „Masło Ekstra 200g” zawierał domieszki tłuszczu obcego pochodzenia. Jednocześnie, Spółka potwierdzała ten fakt w wystąpieniach skierowanych do Inspekcji Handlowej, w których podnosiła, iż zawartość tłuszczów roślinnych w maśle jest wynikiem niedostatecznego oczyszczenia linii produkcyjnych. Komunikat o zawartości „mieszaniny tłuszczów” wyjaśniała natomiast ochroną przed zarzutami, że nie informuje klientów o ewentualnym pojawieniu się tłuszczu obcego w maśle.

W tym miejscu należy zauważyć, że w trakcie prowadzenia przez Prezesa UOKiK postępowania w sprawie naruszenia zbiorowych interesów konsumentów przez Spółkę, na etykietach produktu nie było już informacji o zawartości „mieszaniny tłuszczów”. Na przesłanej do Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów aktualnej etykiecie „masła ekstra

200 g” zamieszczona jest natomiast drobnym drukiem w mało widocznym miejscu informacja o treści: „Składniki dodatkowe: barwnik-mieszanina karotenów”

Niezależnie od powyższego odnosząc się do wyjaśnień uzupełniających Spółki stwierdzić należy, że w znacznej części ich treść odbiega od przedmiotu toczącego się przed Prezesem UOKiK postępowania. Spółka odnosi się np. do produktu oznaczanego jako masło z zawartością  $\frac{3}{4}$  tłuszczu mlecznego, produkt złożony maślany – podczas, gdy zarzuty Prezesa UOKiK ograniczają się do kwestionowania wyłącznie oznaczenia produktu „Masło Ekstra 200 g”. Twierdzenia Spółki odnoszące się do innych produktów pozostają zatem bez związku ze sprawą. Podobnie za bez znaczenia dla niniejszego postępowania uznać należy zarzuty stawiane przez Spółkę wobec Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, które nie zakwestionowało wprowadzenia do obrotu produktu przedsiębiorcy ..... o nazwie „Masło”, który zawiera tłuszcz roślinny  $\Omega$  3 i 6.

Jednocześnie na uwagę zasługuje fakt, że wyjaśnienia Spółki odnoszące się do produktu o nazwie „Masło Ekstra” nie znajdują oparcia w dowodach. Przesłane do tut. Urzędu opakowanie produktu o tej nazwie nie zawiera informacji o zawartości w składzie serwatki jogurtowej z tłuszczem roślinnym, zawartości tłuszczu mlecznego, oraz terminu „produkt maślany”.

Nawiązując do przedstawionych stanowisk Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Instytutu Żywności i Żywienia oraz Głównego Inspektora Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, Prezes UOKiK przyjął ich ustalenia za własne. Wedle tychże stanowisk produkt zawierający tłuszcz inny niż mleczny nie może być oznakowany nazwą „masło”. Nazwa masło jest bowiem zastrzeżona dla tłuszczów mlecznych, zawierających także inne niż pochodzenia mlecznego substancje niezbędne do jego produkcji, pod warunkiem że substancje te nie są używane w celu zastąpienia ani w całości ani w części jakichkolwiek składników mleka - co wynika obecnie z pkt II. 2 Załącznika XII do Rozporządzenia 1234/2007. W związku z tym w składzie produktu złożonego, posiadającego w nazwie oznaczenie „masło” nie może być użyty jakikolwiek tłuszcz, a jedynie tłuszcz pochodzący ze składnika dodanego np. czosnku w maśle czosnkowym (art. 3 ust. 4 Rozporządzenia 445/2007).

Jednocześnie produkt złożony o nazwie „masło” zawierający taki dodatkowy składnik powinien być należycie oznakowany – stosownie do wymagań Rozporządzenia 445/2007 – a więc m.in. dodatkowym opisem na etykiecie.

Użycie przez Spółkę w nazwie słowa „ekstra” budzi zastrzeżenia Prezesa UOKiK, bowiem nie wskazuje na złożoność produktu a wręcz przeciwnie – na jego jednorodność. Należy zwrócić uwagę, że słowo „Ekstra” użyte samodzielnie nie stanowi informacji o zmodyfikowanym składzie produktu. Zgodnie ze Słownikiem Języka Polskiego PWN, treść słowa „Ekstra” oznaczać może „bardzo dobry, atrakcyjny”. Ponadto, jest notoryjnością, iż w utrwalonym zwyczaju kupieckim produkty oznaczane w ten sposób, nakazują oczekiwać potencjalnym nabywcom jednolitego składu surowcowego. Z uwagi na powyższe, użycie przez Spółkę tego słowa w znaczeniu przeciwnym należy uznać za wprowadzające w błąd.

Zgodnie z art. 5 ust. 2 pkt 1 w zw. z art. 5 ust. 1 oraz art. 4 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym, nieuczciwą praktyką rynkową jest działanie wprowadzające konsumentów w błąd polegające na rozpowszechnianiu nieprawdziwych informacji.



Podjmując się charakterystyki ww. regulacji, należy pokreślić, iż przepis art. 4 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym, uznaje za nieuczciwą taką praktykę rynkową, która jest sprzeczna z dobrymi obyczajami i w istotny sposób zniekształca lub może zniekształcić zachowanie rynkowe przeciętnego konsumenta przed zawarciem umowy, w trakcie jej zawierania lub po zawarciu. Przedmiotowy przepis stanowi klauzulę generalną, która na okoliczność stosowania danej praktyki będzie podlegała stosownej konkretyzacji. Zgodnie z przepisami cytowanej ustawy nieuczciwe praktyki rynkowe dzielą się na wprowadzające w błąd oraz agresywne praktyki rynkowe (art. 4 ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym). Praktyki rynkowe wprowadzające w błąd mogą przybrać postać czynną tj. polegać na działaniu (art. 5 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym) lub bierną, tj. polegać na zaniechaniu wprowadzającym w błąd (art. 6 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym). Do uznania wyżej wymienionych praktyk wprowadzających w błąd za nieuczciwe praktyki rynkowe należy badać je poprzez pryzmat klauzuli generalnej zamieszczonej w art. 4 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym. Oznacza to, iż by wykazać, że stosowane przez danego przedsiębiorcę praktyki stanowią nieuczciwą praktykę rynkową w rozumieniu przepisów ww. ustawy, należy odnieść się zarówno do definicji praktyki wprowadzającej w błąd (art. 5 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym), jak i do ogólnej definicji nieuczciwej praktyki rynkowej z art. 4 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym.

W doktrynie przyjmuje się, że praktyki rynkowe wprowadzające w błąd to te, które oddziałują na sferę decyzyjną konsumenta, prowadząc do zniekształcenia jego decyzji rynkowych. Wykluczają tym samym możliwość podjęcia przez niego świadomej decyzji. Należy zatem uznać, że to one posiadają szczególną moc sterowania wyborem adresata<sup>1</sup>. Za praktykę rynkową wprowadzającą w błąd uznaje się zarówno praktykę, której stosowanie prowadzi do rzeczywistego wprowadzenia w błąd, jak również taką, która tylko potencjalnie może wyrzucić taki skutek w odniesieniu do przeciętnego konsumenta. Musi ona zatem posiadać moc kierowania wyborem konsumenta w postaci potencjalnej lub realnej możliwości wpływu na podjęcie przez konsumenta decyzji dotyczącej umowy<sup>2</sup>. Podkreślić należy, że przekazywana konsumentom informacja powinna być rzetelna, jasna i pełna. Prawo do informacji (o wskazanych powyżej cechach) jest zasadniczym prawem konsumenta, polegającym na uzyskaniu wiedzy o przedmiocie i warunkach transakcji (o warunkach uczestnictwa w rynku), do uzyskania w ten sposób podstaw oceny sytuacji rynkowej i swobodnego podjęcia decyzji, a więc świadomego odgrywania w nim roli "biernego podmiotu ekonomicznego"<sup>3</sup>. Podawanie przez przedsiębiorcę fałszywych informacji prowadzi do wywołania mylnego (niezgodnego z rzeczywistym stanem rzeczy) wyobrażenia o nabywanym produkcie, co w konsekwencji prowadzi do upośledzenia wyboru rynkowego konsumenta w postaci podjęcia (lub możliwości podjęcia) decyzji dotyczącej umowy, której konsument nie podjąłby, gdyby nie doszło do wprowadzenia w błąd.

Odnosząc powyższe rozważania do przedmiotowego stanu faktycznego należy zważyć na następujące okoliczności.

---

<sup>1</sup> R. Stefanicki, *Nieuczciwe praktyki handlowe w świetle prawodawstwa Unii Europejskiej: dyrektywa 2005/29/WE*, s. 155..

<sup>2</sup> E. Nowińska, M. du Vall, *Ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji. Komentarz*, Warszawa 2007, s. 158; M. Sieradzka, *Komentarz do ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (Dz.U.07.171.1206)*, [w:] M. Sieradzka, *Ustawa o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym. Komentarz*, Oficyna, 2008.

<sup>3</sup> E. Łętowska, *Prawo umów konsumenckich*, Warszawa 2002, s. 215 i nast.

Spółka oznaczała wprowadzane do obrotu produkty zastrzeżoną nazwą „masło”. Z przytoczonych wyżej wyników kontroli dokonywanych przez Inspekcję Handlową wynika - w świetle opisanej wyżej wykładni obowiązujących przepisów dokonanej przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Instytut Żywności i Żywienia oraz Głównego Inspektora Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, że właściwości fizyko-chemiczne produktu Spółki nie uprawniały jej do zastosowania tego oznaczenia. Co za tym idzie, umieszczenie przez Spółkę na etykiecie nazwy „masło”, należy uznać za rozpowszechnianie nieprawdziwych informacji w rozumieniu art. 5 ust. 2 pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym.

Ustawa o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym posługuje się pojęciem przeciętnego konsumenta. To w odniesieniu do przeciętnego konsumenta powinna być dokonywana ocena każdej praktyki rynkowej, w tym praktyki polegającej na działaniu wprowadzającym w błąd. Definicja przeciętnego konsumenta zamieszczona w ustawie o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym jest wynikiem dorobku orzeczniczego Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości. Zgodnie z art. 2 pkt 8 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym, przez przeciętnego konsumenta rozumie się konsumenta, który jest dostatecznie dobrze poinformowany, uważny i ostrożny. Oceny tej powinno dokonać się z uwzględnieniem czynników społecznych, kulturowych, językowych i przynależności danego konsumenta do szczególnej grupy konsumentów, przez co rozumie się dającą się jednoznacznie zidentyfikować grupę konsumentów, szczególnie podatną na oddziaływanie praktyki rynkowej lub na produkt, którego praktyka rynkowa dotyczy, ze względu na szczególne cechy, takie jak wiek, niepełnosprawność fizyczna czy umysłowa. Stopniowy rozwój orzecznictwa Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości doprowadził do utrwalenia modelu konsumenta jako konsumenta rozważnego, przeciętnie zorientowanego, mającego prawo do rzetelnej informacji niewprowadzającej w błąd, zawierającej wszelkie niezbędne dane wynikające z funkcji i przeznaczenia danego towaru.

Informacje umieszczone przez Spółkę na etykietach produktów były skierowane do nieograniczonej liczby odbiorców, potencjalnych klientów, których celem było nabycie konkretnego artykułu spożywczego do smarowania. Masło jest produktem nabywanym powszechnie, dlatego przyjmując model przeciętnego konsumenta na potrzeby niniejszego rozstrzygnięcia należy pominąć przesłankę segmentacji.

Notoryjnością jest, że produkty o nazwie „masło” są wyżej cenione i chętniej nabywane przez konsumentów od produktów oznaczonych jako np. tłuszcz mleczny do smarowania. W związku z tym, produkt wprowadzany do obrotu przez Spółkę oznaczony w powyższy sposób znajdował więcej nabywców, niż gdyby znalazł pod właściwą nazwą. Z drugiej strony, wszyscy konsumenci, którzy oczekiwali że nabędą masło i kierowali się przy tym nazwą umieszczoną na etykiecie, faktycznie nie otrzymali go. Należy podkreślić, że konsumenci dokonujący wyborów oferty spodziewają się, że informacje znajdujące się na etykietach produktów są prawdziwe i godne zaufania. Tym bardziej, że nie mają możliwości ich weryfikacji. Podanie przez Spółkę nieprawdziwych informacji mogło więc wywoływać u konsumentów błędne przekonanie i w konsekwencji wypaczać ich procesy decyzyjne w zakresie związania się z ofertą Spółki.

Ponieważ niewłaściwe w świetle ww. przepisów oznakowanie towaru nazwą „masło” praktycznie nie pozwala na jego poprawną identyfikację, należy stwierdzić, że działanie Spółki wprowadza przeciętnych konsumentów w błąd co do tożsamości produktu (co wypełnia przesłanki art. 5 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym).

W celu udowodnienia, że działania Spółki stanowią nieuczciwą praktykę rynkową konieczne jest także wykazanie, że przedmiotowa praktyka narusza art. 4 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym, określający definicję nieuczciwej praktyki rynkowej. Przez praktykę rynkową rozumie się zgodnie z art. 2 pkt 4 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym - działanie lub zaniechanie przedsiębiorcy, sposób postępowania, oświadczenie lub informację handlową, w szczególności reklamę i marketing, bezpośrednio lub pośrednio związane z promocją lub nabyciem produktu przez konsumenta. Umieszczenie nazwy „Masło Ekstra” na etykietach wprowadzanego do obrotu produktu, jako powszechnie rozpoznawalnego na rynku oznaczenia mogło wpływać na decyzje konsumentów. Zatem spełnia powyższe kryteria i może zostać uznane za praktykę rynkową w rozumieniu niniejszej ustawy.

Kontynuując, praktyka rynkowa będzie uznana za nieuczciwą, jeśli pozostanie sprzeczna z dobrymi obyczajami i w sposób istotny zniekształca lub może zniekształcić zachowanie rynkowe przeciętnego konsumenta przed zawarciem umowy dotyczącej produktu, w trakcie jej zawierania lub po zawarciu. W związku z powyższym zasadne jest dokonanie oceny przesłanki nieuczciwości w kontekście naruszenia dobrych obyczajów oraz możliwości zniekształcenia w sposób istotny zachowania rynkowego przeciętnego konsumenta przed zawarciem umowy, tj. na etapie kierowania do niego informacji. Dobre obyczaje podlegają konkretyzacji na okoliczność danego stanu faktycznego. Zgodnie z poglądem doktryny sprzeczne z dobrymi obyczajami są działania, które zmierzają do niedoinformowania, dezorientacji, wywołania błędnego przekonania u klienta, wykorzystania jego niewiedzy lub naiwności (...) czyli takie działanie, które potocznie określone jest jako nieuczciwe, nierzetelne, odbiegające in minus od przyjętych standardów postępowania<sup>4</sup>. W niniejszej sprawie dobre obyczaje należy ocenić jako prawo do rzetelnej i jednoznacznej informacji, jaką profesjonalista – przedsiębiorca powinien kierować do przeciętnego konsumenta (dostatecznie poinformowanego, ostrożnego i uważnego). Naruszenia tak rozumianych dobrych obyczajów dopuściła się Spółka. Umieściła na produkcie, który nie spełnia przytoczonych wyżej, obowiązujących norm zastrzeżoną nazwę „masło”. W tym też zakresie mogło dojść do istotnego zniekształcenia zachowania rynkowego przeciętnego konsumenta (a więc jego decyzji dotyczącej umowy) w wyniku otrzymania błędnego komunikatu od przedsiębiorcy, pod wpływem którego mógł on dojść do niewłaściwych wniosków dotyczących właściwości i rodzaju nabywanego produktu.

Należy jeszcze raz podkreślić, że przeciętny konsument wykazujący się należyłą uwagą i rozsądkiem, podejmuje decyzje w oparciu o dostarczone mu przez przedsiębiorcę informacje, na temat właściwości oferowanego produktu.

Na istotę informacji w procesie podejmowania przez konsumenta decyzji wskazuje również SOKiK w wyroku z dnia 30 stycznia 2008 r. (sygn. akt XVII AmA 108/05). W uzasadnieniu do wyroku sąd wskazał, iż przyjęty przez ETS wzorzec przeciętnego konsumenta, jakim jest osoba należycie poinformowana, uważna i racjonalna, nie oznacza, że ze względu na te właśnie cechy osobowe wzorca, nie może on zostać wprowadzony w błąd. Mimo bowiem tak postrzeganego wzorca konsumenta, przepisy wspólnotowe normują jednak zagadnienia związane z oznaczaniem produktów czy i ich nazewnictwem i nakładają na producentów określone rygory, w celu zapewnienia temu z natury racjonalnemu konsumentowi minimum bezpieczeństwa. Na podobnym tle wydany został wyrok SOKiK z dnia 3 kwietnia 2008 r. (sygn. akt XVII AmA 66/07). W jego uzasadnieniu Sąd uznał, iż istotną cechą towaru jest jego skład (składniki lub materiał, z jakiego jest wytworzony). Przedmiotem rzetelnej prawdziwej i pełnej informacji o produkcie powinny być zatem jego składniki. Informacja w tym zakresie nie może w żadnym wypadku prowadzić do powstania

---

<sup>4</sup> K. Pietrzykowski red., *Kodeks cywilny. Komentarz*, Warszawa 2002 r., str. 804

u konsumenta błędnego przekonania (konfuzji), co do składników z jakich wykonany jest towar.

Informacje dostarczane przez Spółkę nie pozwalały na podjęcie świadomej decyzji w tym zakresie i tym samym wprowadzały w błąd potencjalnych nabywców.

Wobec powyższego, w ocenie Prezesa Urzędu, działania Spółki należy uznać za nieuczciwą praktykę rynkową, o której mowa w art. 5 ust. 2 pkt 1 w zw. z art. 5ust. 1 w zw. z art. 4 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym, co stanowi praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów w rozumieniu art. 24 ust. 2 pkt 3 uokik.

W związku z powyższym, nieprawidłowe oznaczenie przez Spółkę wprowadzanego do obrotu produktu zastrzeżoną nazwą „masło”, należy również uznać za wprowadzające w błąd konsumentów co do tożsamości artykułu spożywczego, rozumiane jako naruszenie obowiązku stanowiącego przez art. 46 ust. 1 pkt 1a i ust. 2 ustawy o bezpieczeństwie żywności i żywienia.

Ponadto należy zwrócić uwagę na fakt, iż Spółka w trakcie trwania przedmiotowego postępowania nie wycofała kwestionowanej przez Prezesa Urzędu etykiety opakowania i nadal wprowadzała w niej swoje towary do obrotu. Spółka nie udowodniła przy tym, że przestała dodawać do swojego produktu tłuszczu obcego pochodzenia i tym samym stosuje nazwę „masło” zgodnie z prawem.

Biorąc pod uwagę przedstawione wyżej fakty, należy uznać że przesłanka bezprawności została spełniona.

### Ad. 3

Trzecia z przesłanek jest spełniona, gdy dane działanie lub zaniechanie przedsiębiorcy godzi w interesy konsumentów, jako zbiorowości. Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów w odniesieniu do konsumentów chroni interesy nieograniczonej liczby podmiotów, których nie da się zidentyfikować - interesy konsumentów jako zjawiska o charakterze instytucjonalnym, zbiorowym.

Przepisy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów nie definiują pojęcia zbiorowego interesu konsumentów. Z całą pewnością mamy do czynienia z takim interesem, gdy działania przedsiębiorcy dotyczą zbiorowości i mogą dotknąć każdego potencjalnego klienta tego przedsiębiorcy, czyli gdy są powszechne.

Z uwagi na charakter prowadzonej przez Stronę działalności należało stwierdzić, że w niniejszym przypadku doszło do naruszenia zbiorowych interesów konsumentów. Osobą wprowadzoną w błąd mógł być bowiem każdy, kto jest zainteresowany kupnem produktów do smarowania pieczywa. Produkty przedsiębiorcy są bowiem dystrybuowane w placówkach handlowych na terenie całego kraju.

## II.

Stosownie do art. 106 ust. 1 pkt 4 uokik, Prezes Urzędu może nałożyć na przedsiębiorcę, w drodze decyzji, karę pieniężną w wysokości nie większej niż 10% przychodu osiągniętego w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary, jeżeli

przedsiębiorca ten, choćby nieumyślnie, dopuścił się stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów w rozumieniu art. 24 uokik. Ustawa wprowadziła zatem zasadę fakultatywności kar nakładanych przez Prezesa Urzędu na przedsiębiorców, którzy dopuścili się stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów. Przedmiotowa ustawa nie przesądza bezwzględnie wysokości kary nakładanej przez Prezesa Urzędu, który decydując o tym w każdym konkretnym przypadku, kieruje się założeniem, że sankcja musi spełniać zarówno funkcję represyjną, jak i prewencyjną (dyscyplinującą). Przy ustalaniu wysokości kar pieniężnych, o których mowa w art. 106-108 uokik, Prezes Urzędu powinien wziąć pod uwagę w szczególności okres, stopień oraz okoliczności naruszenia ustawy, a także uprzednie naruszenie przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów (art. 111 uokik).

W pkt I sentencji niniejszej decyzji uznano określone działanie Spółki za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i nakazano zaniechania jej stosowania. Praktyka ta polegała na naruszaniu obowiązku udzielenia konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji a także stosowania nieuczciwej praktyki rynkowej.

W niniejszej sprawie Prezes Urzędu uznał za zasadne skorzystanie z przysługującego mu na mocy przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów uprawnienia do nałożenia kary pieniężnej w sytuacji stosowania przez przedsiębiorcę praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów z uwagi na fakt, iż etykieta produktu „*Masło Ekstra 200g*” stosowana przez Spółkę wprowadza konsumentów w błąd.

Przy nakładaniu kary pieniężnej wzięto pod uwagę fakt, iż Strona postępowania będąc profesjonalnym uczestnikiem obrotu, wprowadzała konsumentów w błąd i jednocześnie w związku z tym czerpała nieuzasadnione korzyści. Prezes Urzędu mając na uwadze interes publiczny uznał więc, iż samo stwierdzenie stosowania przez przedsiębiorcę praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów będzie niewystarczającym działaniem ze strony organu administracji.

Ustalając wymiar kary pieniężnej Prezes Urzędu w pierwszej kolejności dokonał oceny wagi stwierdzonej praktyki.

Ponieważ działania Spółki polegały na stosowaniu oznaczeń wprowadzających konsumentów w błąd, co do tożsamości produktu, należy przyjąć, iż naruszenia zbiorowych interesów konsumentów Spółka dokonała na etapie przedkontraktowym. Wniosek ten uzasadnia fakt, iż praktyka przedsiębiorcy ukierunkowana była na pozyskiwanie konsumentów i skłonienie ich do zawarcia umowy.

Dokonując ustalenia ostatecznego wymiaru kary pieniężnej nałożonej na przedsiębiorcę Prezes Urzędu miał na uwadze całokształt zebranego w postępowaniu materiału dowodowego, w tym ewentualne okoliczności obciążające i łagodzące. Należy zauważyć, iż w przedmiotowej sprawie Prezes nie dopatrył się żadnych okoliczności łagodzących.

Oceniając wagę naruszenia Prezes Urzędu miał na względzie długi czas stosowania praktyki. Z posiadanych przez Prezesa Urzędu informacji (wyniki kontroli przekazanych przez Inspekcję Handlową), wynika iż praktyka ta trwa przynajmniej od końca 2006 r. W związku z powyższym Prezes Urzędu uznał iż natura naruszenia uzasadnia ustalenie wyjściowego poziomu kary pieniężnej na poziomie ..... % przychodu uzyskanego przez

Spółkę w 2009 r. Kwota uzyskana w wyniku przeprowadzonych obliczeń stanowi tzw. kwotę bazową, która wynosi ..... zł.

Znaczący wpływ na ustalenie wysokości kary miała okoliczność obciążająca w postaci znacznego zasięgu terytorialnego naruszenia. Wymaga podkreślenia, iż działalność Spółki miała charakter ogólnopolski, a przedmiotowa praktyka dotyczy wszystkich konsumentów, którym oferowała swój produkt bezprawnie oznaczony nazwą „masło”. Dlatego też wskazanie ww. okoliczności obciążającej spowodowało podwyższenie kary o 20 %.

Jednocześnie Prezes Urzędu wziął pod uwagę fakt, iż Spółka stosowała opisane wyżej praktyki świadomie, nie zważając na alarmujące wyniki kolejnych kontroli przeprowadzanych przez właściwe instytucje państwowe.

Należy uznać, iż obowiązek znajomości i przestrzegania norm prawa ciąży szczególnie na profesjonalnych uczestnikach obrotu rynkowego, takich jak Strona. Okoliczności, o których była wyżej mowa, w szczególności nieprawidłowości wykazane w toku kontroli przeprowadzonych przez państwowe Inspekcje były przedstawiane do wiadomości Spółki. Ponadto Spółka w wystąpieniach skierowanych w 2006 r. do Inspekcji Handlowej przyznawała się do świadomości, że w jej produkcie „Masło Ekstra 200 g” znajduje się domieszka tłuszczu obcego pochodzenia. Zewnętrznym wyrazem tej świadomości była informacja zamieszczana na opakowaniach o zawartości w produkcie „mieszanki tłuszczów”. Pozwala to stwierdzić, iż Spółka była świadoma istnienia naruszeń.

Z uwagi na to, Prezes Urzędu uznał takie zachowanie Spółki za okoliczność obciążającą polegającą na umyślności działania. Okoliczność ta w opinii Prezesa Urzędu uzasadnia podniesienie kwoty bazowej kary o 50%.

W niniejszej sprawie za naruszenie zbiorowych interesów konsumentów Prezes Urzędu nałożył na Spółkę karę pieniężną w wysokości 595 551 zł (słownie: pięćset dziewięćdziesiąt pięć tysięcy pięćset pięćdziesiąt jeden złotych). Oznacza to, że nałożona na Spółkę kara pieniężna mieści się w granicach wyznaczonych przez art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy i jednocześnie **stanowi ....% przychodu osiągniętego przez nią w 2009 r.** Podstawą obliczenia wysokości kary jest przychód Spółki osiągnięty w roku poprzedzającym rok nałożenia kary tj. kwota ..... zł (słownie: .....). Przychód Spółki ustalono na podstawie złożonego przez nią zeznania o wysokości dochodu (straty) osiągniętego w roku podatkowym 2009 r., o którym mowa w art. 27 ust. 1 ustawy z dnia 15 lutego 1992 r o podatku dochodowym od osób prawnych (tekst jedn. Dz. U. z 2000 r., Nr 54, poz. 654 ze zm.).

Decydując o nałożeniu kary i jej wysokości wzięto pod uwagę wszystkie ww. okoliczności, jak i możliwości finansowe przedsiębiorcy. Orzeczona kara powinna stanowić dolegliwość dla uczestnika niniejszego postępowania, tak aby jej nałożenie skutkowało w przyszłości zapobieżeniem zaistnienia podobnych sytuacji. Z drugiej strony należy też podkreślić wymiar edukacyjny i wychowawczy zastosowanego środka oraz wyrazić nadzieję, że odniesie on spodziewany skutek na przyszłość. Poza wymiarem indywidualnym kary, należy zwrócić uwagę na jej wymiar ogólny, funkcję odstrasżającą i wychowawczą w stosunku do innych uczestników rynku.

W ocenie Prezesa Urzędu kara wymierzona w tej wysokości jest adekwatna do stopnia naruszenia przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Prezes Urzędu, kierując

się potrzebą zdecydowanego przeciwdziałania stosowaniu praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów uznał, że orzeczona kara powinna stanowić dolegliwość dla strony niniejszego postępowania. W tym przypadku kara powinna spełnić zarówno funkcję przymuszającą do zaniechania stosowanej praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów jak i przede wszystkim funkcję prewencyjną i wychowawczą, tak aby zapobiec w przyszłości naruszeniom przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, przyczyniając się do zapewnienia trwałego zaniechania naruszania przez Stronę w przyszłości reguł odnoszących się do ochrony praw konsumentów.

Mając na uwadze powyższe, orzeka się jak w pkt II sentencji niniejszej decyzji.

Zgodnie z art. 112 ust. 3 uokik karę pieniężną należy uiścić w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów: NBP o/o Warszawa Nr 51101010100078782231000000.

### **POUCZENIE**

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 uokik, w związku z art. 479<sup>28</sup> § 2 k.p.c., od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie, za pośrednictwem Prezesa Urzędu, do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia.

Otrzymuje:

**- Zakłady Mleczarskie  
Laktopol-A sp. z o.o.  
w Łosicach  
ul. Czarkowskiego 8  
08-200 Łosice**